

V Bruseli 17. októbra 2016
(OR. en)

13026/16

CFSP/PESC 796
PE 99
COPS 292

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	12898/16
Predmet:	Správa o SZBP – naše priority v roku 2016

1. Delegáciám v prílohe zasielame Správu o SZBP – naše priority v roku 2016, ktorú schválila Rada 17. októbra 2016.

Správa o SZBP – naše priority v roku 2016**Úvod**

Vysoká predstaviteľka predložila Globálnu stratégiu EÚ pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku na zasadnutie Európskej rady v júni 2016. V druhej polovici roku 2016 sa zameriavame na nadviazanie a vykonávanie v prioritných oblastiach, ktoré sa identifikovali v globálnej stratégii EÚ, konkrétne na budovanie odolnosti a integrovaný prístup ku konfliktom a krízam, bezpečnosť a obranu a na posilňovanie prepojenia vnútorných a vonkajších politík, pričom sa pozornosť venuje migrácii a boju proti terorizmu. Na vykonávaní stratégie sa pracuje na základe plánu vykonávania, ktorý vypracovala VP/PK, a záverov Rady prijatých v októbri 2016. Zintenzívňuje sa tiež úsilie v oblasti komunikácie a verejnej diplomacie, ako aj úsilie na zvýšenie odolnosti verejnosti proti informačným manipuláciám tretích strán a protieurópskym kampaniam zamerané na občanov EÚ, ako aj verejnosť v tretích krajinách.

V roku 2016 sa SZBP zameriava predovšetkým na pokračovanie hľadania riešení akútnych kríz v susedstve EÚ, pričom chráni a obhajuje ľudské práva, a na budovanie a posilňovanie mieru a stability vo svete, a to aj prostredníctvom misií a operácií SBOP. Na východe predstavuje porušovanie medzinárodného práva zo strany Ruska a jeho destabilizácia Ukrajiny, spolu s dlhotrvajúcimi konfliktami v širšom čiernomorskom regióne, útok na jadro európskeho bezpečnostného poriadku. Na juhu sa úsilie bude naďalej sústreďovať na ukončenie konfliktu v Sýrii. Sýrska kríza neprehlbila len regionálnu nestabilitu a neistotu, ale má dosah aj na vnútornú situáciu v EÚ, a to ako závažné bezpečnostné riziko, i pokiaľ ide o masový pohyb ľudí, ktorí utekajú do bezpečia.

EÚ sa tiež zameria na posilnenie pozitívneho vývoja, napríklad v Iráne. V prípade tejto krajiny bude pokračovať v práci na vykonávaní spoločného komplexného akčného plánu a na obnove dvojstranných vzťahov. Medzi ďalšie priority patrí pokračovanie v práci EÚ v Líbyi. EÚ bude na základe aktívnej úlohy, ktorú už v Afrike zohráva, naďalej posilňovať mier a odolnosť, a to aj prostredníctvom misií a operácií SBOP. EÚ bude tiež pokračovať v rozvíjaní pracovných partnerstiev v Strednej Ázii a juhovýchodnej Ázii, ako aj v udržiavaní kľúčových transatlantických vzťahov. Konferencia o Afganistane, ktorá sa uskutočnila v októbri 2016 v Bruseli, bola významnou príležitosťou na podporu mieru, stability a bezpečnosti. EÚ bude pokračovať v spolupráci s Organizáciou Spojených národov, pričom si je vedomá významu medzinárodného systému založeného na multilateralizme.

Táto správa v prípade potreby obsahuje odkazy na politiky a nástroje, ktoré nepatria do oblasti SZBP, s cieľom zohľadniť komplexný prístup.

GEOGRAFICKÝ PREHLAD

EURÓPA A STREDNÁ ÁZIA

Východné susedstvo/Východné partnerstvo

Demokratické, stabilné a prosperujúce Východné zostáva susedstvo prioritou EÚ. EÚ bude vo svojom vzťahu k Východnému partnerstvu naďalej vychádzať zo zásad, ktoré sa dohodli na samite v Rige v roku 2015 a stanovili pri preskúmaní európskej susedskej politiky (ESP). EÚ sa bude usilovať o udržanie inkluzívnosti viacstrannej spolupráce v rámci Východného partnerstva. Na ministerskom zasadnutí Východného partnerstva v máji 2016 sa rokovalo o potrebe pokračovania reforiem a stability v regióne na účely prípravy ďalšieho samitu v roku 2017.

EÚ sa bude vo svojich vzťahoch s Gruzínskom, Moldavskou republikou a Ukrajinou naďalej sústreďovať na vykonávanie príslušných dohôd o pridružení, ktoré pomôžu pri riadení reformných procesov v týchto krajinách. Dohody o pridružení s Gruzínskom a Moldavskou republikou nadobudli platnosť 1. júla 2016 a dohoda o pridružení s Ukrajinou sa predbežne vykonáva.

Liberalizácia vízového režimu, ktorá sa už v Moldavskej republike zaviedla, bude dôležitým hmatateľným príkladom výhod, ktoré prináša pridruženie k EÚ. Komisia v prvom polroku 2016 predložila legislatívne návrhy na zrušenie vízovej povinnosti pre občanov Gruzínska a Ukrajiny, ktorí sú držiteľmi biometrických pasov, po tom, čo potvrdila, že uvedené krajiny úspešne splnili všetky kritériá v rámci príslušných akčných plánov liberalizácie vízového režimu.

Vo vzťahoch s východnými partnermi, ktorí nemajú záujem o uzavretie dohôd o pridružení – Arménsko, Azerbajdžan a Bielorusko – bude EÚ rozvíjať atraktívne a vzájomne výhodné alternatívne spôsoby spolupráce na základe spoločných hodnôt a základných zásad EÚ na účely podpory komplexnej spolupráce a pokračujúcich reformných procesov vo východoeurópskych partnerských krajinách.

Hospodárska situácia **Ukrajiny** sa stabilizovala najmä vďaka medzinárodnej pomoci a pomoci EÚ. Hoci sa iniciovala pozoruhodná škála reforiem, je potrebné pokračovať v úsilí, aby sa zabezpečilo ich vykonávanie a udržateľnosť, najmä pokiaľ ide o právny štát, boj proti korupcii a vytvorenie priaznivého prostredia pre zahraničné investície. EÚ bude naďalej podporovať inštitucionálne zmeny, modernizáciu a stabilizáciu na Ukrajine prostredníctvom pravidelného politického dialógu na vysokej úrovni a včasného vykonávania programov nástroja európskeho susedstva (ENI). Bude sa pokračovať v spolupráci v oblasti energetiky vrátane rokovaní o memorande o porozumení o strategickom partnerstve v oblasti energetiky. Každoročný samit EÚ – Ukrajina a neskôr zasadnutie Rady pre pridruženie poskytnú ďalšie impulzy pre politické pridruženie a hospodársku integráciu Ukrajiny a EÚ.

EÚ bude ďalej podporovať diplomatické úsilie normandského formátu a trojstrannej kontaktnej skupiny o plné vykonávanie dohôd z Minska uzavretých v roku 2014 a 2015, ako aj naďalej poskytovať finančnú a materiálnu podporu osobitnej monitorovacej misii OBSE na Ukrajine. EÚ je ďalej odhodlaná pokračovať v politike neuznania protiprávnej anexie Krymu a Sevastopola, ktorá mala tiež za následok zavedenie reštriktívnych opatrení voči Rusku. EÚ bude naďalej otvorená voči všetkým kontaktom, ktorých cieľom je konštruktívne riešenie obchodných problémov (vrátane odvetných opatrení Ruska voči Ukrajine), napriek tomu, že sa trojstranné rozhovory o prehĺbení a komplexnej dohode o voľnom obchode (DCFTA) medzi EÚ, Ukrajinou a Ruskom v decembri 2015 ukončili bez úspechu. V súčasnosti prebieha práca na nadviazaní na trojstranné rozhovory zamerané na problematiku plynu v rámci zimného balíka.

Politická nestabilita v **Moldavskej Republike** bola v roku 2015 hlavnou prekážkou celkového pokroku pri uskutočňovaní programu reforiem. Po vymenovaní novej vlády v januári sa situácia v Moldavskej Republike v roku 2016 stabilizovala, aj keď ostáva krehká. EÚ ju bude naďalej pozorne sledovať, tak ako sa to stanovuje v záveroch Rady z februára 2016, pričom sa sústreďí na prepotrebné zásadné reformy. EÚ je pripravená poskytnúť Moldavskej republike pomoc aj prostredníctvom technickej pomoci a podpory projektov, napríklad prostredníctvom misií partnerského preskúmania a poradcov na vysokej úrovni. EÚ je aj naďalej odhodlaná podporovať územnú celistvosť Moldavskej republiky v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc, ako aj naďalej podporovať procese urovnania podnesterského konfliktu a úsilie, ktoré v tejto oblasti vyvíja OBSE.

V októbri 2016 sa v **Gruzínsku** uskutočnili parlamentné voľby. EÚ uvítala parlamentné voľby v Gruzínsku, ktoré prebehli vo všeobecnosti pokojným a riadnym spôsobom. Odhladnuc od niekoľkých prípadov násilia v blízkosti volebných miestností a vo volebných miestnostiach, volebná pozorovateľská misia OBSE/ODIHR vo svojom predbežného hodnotení dospela k záveru, že voľby boli usporiadané na základe súťaže, boli dobre zorganizované a dodržiavali sa pri nich základné slobody. EÚ sa teší na spoluprácu s demokraticky zvoleným novým parlamentom a s novou vládou po skončení volebného procesu a žiada všetkých poslancov zvolených do nového parlamentu, aby v záujme Gruzínska spolupracovali. EÚ bude naďalej podporovať úsilie Gruzínska prekonávať následky konfliktu v jeho odtrhnutých regiónoch Abcházska a Južného Osetska, a to aj prostredníctvom činnosti pozorovateľskej misie EÚ a osobitného zástupcu Európskej únie (OZEÚ) pre Zakaukazsko a krízu v Gruzínsku. EÚ bude naďalej dôrazne zastávať svoju politiku podpory zvrchovanosti a územnej celistvosti Gruzínska v rámci jeho medzinárodne uznaných hraníc.

Ústredným bodom vzťahov EÚ a **Arménska** je rokovanie o novej rámcovej dohode, prostredníctvom ktorej sa poskytne nový impulz pre zintenzívnenie našich vzťahov. Okrem toho sa spoločne dohodnú nové priority partnerstva, ktoré nahradia už prekonaný akčný plán európskej susedskej politiky. V nadväznosti na minuloročné ústavné referendum je dôležité, aby Arménsko vykonalo nový volebný zákon a všetky odporúčania OBSE a Rady Európy v dostatočnom predstihu pred nasledujúcimi parlamentnými voľbami v roku 2017. EÚ, ako hlavný darca, prispeje k pokrytiu väčšiny výdajov v súvislosti s nadchádzajúcimi parlamentnými voľbami.

Dialóg EÚ s **Azerbajdžanom** sa zameria na začatie rokovaní o novej komplexnej dohode. Hoci v oblasti ľudských práv nastal v tejto krajine istý pokrok, situácia stále vzbudzuje znepokojenie. Azerbajdžan zohráva kľúčovú úlohu pri diverzifikácii dodávok energie do EÚ. Južný koridor zemného plynu by po dokončení mohol zvýšiť podiel Azerbajdžanu na trhu EÚ s energiou a krajina by sa mohla stať bránou pre dodávky plynu z východného a južného pobrežia Kaspického mora.

EÚ bude aj naďalej podporovať sprostredkovateľské úsilie spolupredsedom Minskej skupiny OBSE s cieľom nájsť diplomatické riešenie konfliktu v Náhornom Karabachu.

Rada sa vo februári 2016 dohodla, že zruší väčšinu reštriktívnych opatrení uplatňovaných voči **Bielorusku**, a uznala kroky, ktoré Bielorusko vykonalo v posledných dvoch rokoch a ktorými tiež prispelo k zlepšeniu svojich vzťahov s EÚ. Napriek tomu je EÚ naďalej znepokojená situáciou v oblasti ľudských práv, demokracie a právneho štátu v tejto krajine. EÚ odsudzuje uplatňovanie trestu smrti a naliehavo vyzýva Bielorusko, aby bezodkladne zaviedlo oficiálne moratórium na popravy, ako prvý krok k rušeniu trestu smrti. Je to príležitosť, aby sa vzťahy medzi EÚ a Bieloruskom zamerali na pozitívnejší program, ktorého súčasťou bude aj začatie práce na dohode o spoločných prioritách partnerstva. Zvýšená pomoc EÚ sa bude orientovať na modernizačné úsilie Bieloruska. Pre formovanie budúcich vzťahov EÚ a Bieloruska budú aj naďalej kľúčové konkrétne kroky Bieloruska prijaté v záujme dodržiavania univerzálnych základných slobôd, právneho štátu a ľudských práv.

Rusko

Protiprávna anexia Krymu a Sevastopola a pokračujúca destabilizácia Ukrajiny zo strany Ruska bude mať i naďalej vplyv na vzťahy tejto krajiny s EÚ. V súlade so závermi Rady pre zahraničné veci z marca 2016, v ktorých sa stanovilo päť zásad angažovanosti, a v súlade so závermi Európskej rady z marca 2015, v ktorých sa trvanie reštriktívnych opatrení voči Rusku prepojilo s úplným vykonávaním dohôd z Minska, Únia bude naďalej uplatňovať duálny prístup a kombinovať pevný postoj s diplomatickými kontaktmi.

Keďže k dohode o ukrajinskom konflikte nedošlo, dialóg a spolupráca medzi EÚ a Ruskom ostávajú obmedzené, pričom ich od roku 2015 ďalej komplikujú vojenské akcie Ruska v Sýrii. EÚ však udržiava komunikačné kanály otvorené a bude sa usilovať viesť s Ruskom dialóg o vybraných otázkach, na ktorých má EÚ jasný záujem, ako sú napríklad Sýria, Líbya, mierový proces na Blízkom východe, Afganistan, Irán, ako aj o globálnych otázkach. Pokračujú tiež programy regionálnej a cezhraničnej spolupráce.

EÚ bude tiež Rusko ďalej vyzývať, aby dodržiavalo svoje medzinárodné záväzky, napríklad rešpektovanie zvrchovanosti a územnej celistvosti iných krajín a záväzky súvisiace s právnym štátom, dobrou správou vecí verejných a WTO. Vzhľadom na pokračujúci tlak na občiansku spoločnosť, problematiku situáciu v oblasti ľudských práv a obmedzovanie slobody médií v Rusku bude Únia v rozhovoroch s ruskými partnermi naďalej nadviazať otázky týkajúce sa ľudských práv a zintenzívni podporu ruskej občianskej spoločnosti, ako aj kontakty medzi našimi obyvateľmi. EÚ vzala na vedomie obavy, ktoré vyjadrila OBSE/ODIHR v súvislosti s obmedzeniami základných slobôd a politických práv, pevne kontrolovanými médiami a so sprísnením kontroly nad občianskou spoločnosťou, ako aj v súvislosti s nedostatkami, pokiaľ ide o registráciu kandidátov a právny rámec, ktoré negatívne ovplyvnili volebné prostredie pred voľbami do Štátnej Dumy v Ruskej federácii. EÚ očakáva, že ruské orgány vyvinú maximálne úsilie v záujme riešenia týchto otázok na základe odporúčaní ODIHR. EÚ neuznáva protiprávnu anexiu Krymu a Sevastopola Ruskou federáciou a preto neuznáva uskutočnenie volieb na Krymskom polostrove. EÚ tiež očakáva, že všetky štáty, ktoré môžu podporiť vyšetrovanie a stíhanie osôb zodpovedných za tragédiu letu MH17, tak musia urobiť, ako sa žiada v rezolúcii Bezpečnostnej rady OSN č. 2166.

Turecko

V rokoch 2015 a 2016 sa EÚ usilovala konsolidovať a rozvíjať vysokú úroveň dialógu a spolupráce s Tureckom ako kandidátskou krajinou a kľúčovým partnerom nielen v kontexte migračnej a utečeneckej krízy, čo vidno z posilnených kontaktov na vysokej úrovni medzi EÚ a Tureckom od jesene 2015 a v nadväznosti na závery Európskej rady z októbra 2015. Hoci sa primárne zameriavali na riešenie utečeneckej a migračnej krízy, tieto kontakty vyvrcholili na samite 29. novembra 2015, počas ktorého sa uznalo, že pre EÚ a Turecko je dôležité úzko spolupracovať na riešení otázok, na ktorých majú obe strany eminentný záujem.

EÚ dôrazne odsúdila pokus o štátny prevrat v Turecku z 15. júla 2016. Následne sa 21. júla vyhlásil výnimočný stav. V záveroch Rady z 18. júla 2016 EÚ dôrazne odsúdila pokus o štátny prevrat, potvrdila svoju plnú podporu legítimným inštitúciám v krajine a vyzvala, aby sa plne dodržiaval turecký ústavný poriadok, pričom podčiarkla význam zachovania právneho štátu. EÚ zdôraznila, že je potrebné dodržiavať demokraciu, rešpektovať ľudské práva a základné slobody, ako aj zaručiť právo na spravodlivý proces pre každého v plnom súlade s Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd vrátane Protokolu č. 13. týkajúceho sa zrušenia trestu smrti. Vzhľadom na tieto udalosti bude EÚ venovať týmto otázkam najvyššiu mieru pozornosti, pričom naďalej platí jej záväzok spolupracovať s demokratickým, inkluzívnym a stabilným Tureckom na riešení spoločných výziev.

Na samite EÚ a Turecka v novembri 2015 sa iniciovala obnovená spolupráca s Tureckom (nový impulz pre prístupové rokovania, zrýchlenie liberalizácie vízového režimu, navýšenie financovania na 3 miliardy EUR prostredníctvom nástroja pre utečencov v Turecku a aktivácia spoločného akčného plánu pre riadenie migrácie a utečencov). Dohodlo sa tiež, že štruktúrovaný a častejší dialóg na vysokej úrovni má zásadný význam pre rozvoj potenciálu vzťahov medzi EÚ a Tureckom: pravidelné samity dvakrát ročne; zasadania venované komplexnému pravidelnému politickému dialógu na úrovni ministrov/vysokého predstaviteľa/komisárov, okrem pravidelných zasadnutí Rady pre pridruženie; pravidelné diskusie a spolupráca v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky vrátane boja proti terorizmu, ako aj dialógy na vysokej úrovni o hlavných tematických otázkach, akými sú napríklad ekonomika a energetika.

Po samite nasledoval politický dialóg na vysokej úrovni medzi EÚ a Tureckom, ktorý sa uskutočnil 25. januára 2016 v Ankare. Pri tejto príležitosti sa dohodol spoločný pracovný plán na šesť mesiacov. Okrem toho bol politický dialóg na vysokej úrovni príležitosťou podrobne a ucelene rokovať o všetkých zásadných otázkach, ktoré sú na programoch oboch strán, s cieľom pripraviť budúce samity EÚ a Turecka. 28. januára 2016 sa v Istanbule uskutočnil dialóg na vysokej úrovni o energetike. Hospodársky dialóg na vysokej úrovni sa uskutočnil 25. a 26. apríla 2016 v Ankare a Istanbule. EÚ a Turecko začali vykonávať prípravné opatrenia na posilnenie a modernizáciu colnej únie a Komisia v súčasnosti dokončuje štúdiu o posúdení vplyvu s cieľom predložiť v štvrtom štvrtroku 2016 návrh smerníc na rokovania.

Z dôvodu pretrvávajúcej naliehavosti utečeneckej a migračnej krízy zvolal predseda Tusk mimoriadne zasadnutie hláv štátov alebo predsedov vlád s Tureckom. V nadväznosti na prvé zasadnutie 7. marca 2016 sa s Tureckom na základe akčného plánu EÚ – Turecko 18. marca 2016 dosiahla dohoda o spoločnom vyhlásení zameranom na narušenie obchodného modelu prevádzačov a odstránenie stimulov hľadať neregulárne trasy do EÚ, a to v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom. Podľa posledného hodnotenia pokroku dosiahnutého vo vykonávaní spoločného vyhlásenia¹, podstatný pokles prekračovania hraníc a úmrtí od nadobudnutia platnosti tohto vyhlásenia je dôkazom toho, že sa účinne uplatňuje a najmä, že obchodný model prevádzačov využívajúci migrantov a utečencov je možné narušiť. Aj napriek tomu, že celkový rozsah tokov do Grécka je naďalej omnoho menší ako pred oznámením, vyžaduje si dôkladné monitorovanie. Je preto dôležité neustále monitorovať situáciu a prijímať preventívne opatrenia. Posilnenie komunikácie a výmeny informácií medzi tureckými orgánmi a ich partnermi v EÚ bude dôležitým prvkom pri riešení akýchkoľvek vznikajúcich rizík. V rámci EÚ sa prijali opatrenia na ochranu zraniteľných hraníc. Na základe žiadosti bulharských orgánov o ďalšiu podporu agentúra Frontex postupne posilňuje svoju prítomnosť na bulharských hraniciach s Tureckom (ako aj so Srbskom). Turecko by malo pokračovať v úsilí zameranom na vykonávanie spoločného vyhlásenia účinným a udržateľným spôsobom. EÚ vyjadruje Turecku uznanie za jeho štedrosť, pokiaľ ide o poskytnutie útočiska a riešenie potrieb viac ako dvoch miliónov sýrskych utečencov.

Nástroj pre utečencov v Turecku sa zriadil v reakcii na potrebu vyčleniť značné dodatočné finančné prostriedky na podporu sýrskych utečencov v tejto krajine. Nástroj je zameraný na humanitárnu pomoc, vzdelávanie, riadenie migrácie, zdravotníctvo, komunálnu infraštruktúru a sociálno-ekonomickú podporu. V súčasnosti je plne funkčný a väčšina z 3 miliárd EUR plánovaných na roky 2016 – 2017 sa už pridělila. Pokiaľ ide o liberalizáciu vízového režimu pre tureckých občanov, Turecko ešte nesplnilo sedem zo 72 kritérií stanovených v pláne liberalizácie vízového režimu. EÚ vyjadruje poľutovanie nad jednostrannými vyhláseniami Turecka v tejto súvislosti, ktoré nemajú žiaden právny účinok, a zdôrazňuje význam úplného a účinného vykonávania dohody o readmisii a plánu liberalizácie vízového režimu vo vzťahu ku všetkým členským štátom, čo zahŕňa aj spoluprácu v otázkach SVV a nediskriminačný bezvízový vstup na turecké územie pre občanov všetkých členských štátov EÚ.

¹ COM(2016) 634 final z 28. septembra 2016.

Politický dialóg na vysokej úrovni, ktorý sa uskutočnil 9. septembra 2016 v Ankare, bol zameraný na vývoj v rôznych oblastiach spolupráce vrátane najdôležitejších udalostí v zahraničnej politike, boja proti terorizmu, migrácie, energetiky a hospodárskych vzťahov. EÚ znova potvrdila svoju podporu tureckému ľudu a demokratickým inštitúciám a zároveň vyslala jasný signál, že Turecko musí rešpektovať zásady právneho štátu, chrániť slobodu médií a zaručiť všetkým právo na spravodlivé súdne konanie a riadny proces. Rokovalo sa aj o situácii Kurdov a o kurdskej otázke. EÚ uviedla, že všetko násilie, ako aj teroristické útoky sa musia zastaviť a že zloženie zbraní musí byť sprevádzané politickým procesom.

V decembri 2015 vzala EÚ na vedomie zámer Komisie predložiť v prvom štvrtroku 2016 prípravné dokumenty niekoľkých kapitol bez toho, aby boli dotknuté pozície členských štátov. EÚ tiež uviedla, že Turecko môže urýchliť tempo prístupových rokovaní tým, že pokročí v plnení kritérií, splní požiadavky stanovené v rokovacom rámci a bude dodržiavať svoje zmluvné záväzky voči EÚ. EÚ naďalej vyzýva Turecko, aby v súlade s rokovacím rámcom postupne zosúladovalo svoje politiky so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ.

Turecko sa musí jednoznačne zaviazat' k dobrým susedským vzťahom a mierovému urovnaniu sporov v súlade s Chartou OSN a v prípade potreby s odvolaním sa na Medzinárodný súdny dvor. Únia v tomto kontexte znova vyjadruje vážne obavy a naliehavo Turecko vyzýva, aby sa vyhlo akejkoľvek hrozbe alebo činnosti zameranej proti členskému štátu, ako i zdrojom napätia alebo činnostiam, ktoré poškodzujú dobré susedské vzťahy a mierové urovnávanie sporov. EÚ okrem toho opätovne zdôrazňuje všetky zvrchované práva členských štátov EÚ. Patrí tu, okrem iného, právo uzatvárať dvojstranné dohody a skúmať a využívať prírodné zdroje v súlade s *acquis* EÚ a medzinárodným právom vrátane Dohovoru OSN o morskom práve, a zároveň zdôrazňuje, že je potrebné dodržiavať zvrchovanosť členských štátov v súvislosti s ich pobrežnými vodami a vzdušným priestorom. Turecko sa naliehavo vyzýva, aby prejavilo zdržanlivosť a rešpektovalo zvrchovanosť Cypru v súvislosti s jeho pobrežnými vodami a zvrchované práva Cypru v jeho výhradnej hospodárskej zóne.

Turecko, napriek opakovaným výzvam, naďalej odmieta plniť si svoju povinnosť v plnom rozsahu a nediskriminačným spôsobom vykonávať dodatkový protokol k dohode o pridružení vo vzťahu k všetkým členským štátom, pričom plnenie tejto povinnosti by mohlo byť pre rokovací proces významným impulzom. V prípade, že sa v tejto otázke nedosiahne pokrok, EÚ zachová svoje oparenia z roku 2006, ktoré budú naďalej ovplyvňovať celkový proces rokovaní. Okrem toho je poľutovaniahodné, že Turecko stále nepokročilo v nevyhnutnej normalizácii svojich vzťahov s Cyperskou republikou. EÚ pripomína svoju pozíciu k pristúpeniu členských štátov EÚ k medzinárodným organizáciám.

S ohľadom na povzbudivý nedávny vývoj v priebehu posledného roka a ako sa zdôrazňuje v rokovacom rámci, EÚ od Turecka očakáva, že bude aktívne podporovať rokovania zamerané na dosiahnutie spravodlivého, komplexného a reálneho riešenia cyperskej otázky v rámci OSN v súlade s príslušnými rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN a so zásadami, na ktorých je Únia založená. Záväzok Turecka a jeho konkrétny príspevok k takému komplexnému riešeniu majú aj naďalej rozhodujúci význam.

Západný Balkán

V roku 2016 EÚ sústredila svoju pozornosť na riešenie týchto politických faktorov, ktoré ovplyvňujú stabilitu a bezpečnosť: pokračovanie v podpore normalizácie vzťahov medzi Kosovom^{*} a Srbskom, zmierňovanie ohrozenia politickej stability, ktoré vyplýva z politickej polarizácie v Kosove a v bývalej Juhoslovanskej republike Macedónsko, podpora funkčného štátu a sociálno-ekonomického rozvoja v Bosne a Hercegovine, konsolidácia orientácie Srbska na EÚ a ďalšie posilňovanie reforiem a právneho štátu v Albánsku a v Čiernej Hore. EÚ je aj naďalej odhodlaná podporovať európsku perspektívu krajín západného Balkánu. EÚ bude tiež naďalej v rámci dialógu s príslušnými krajinami západného Balkánu klásť dôraz na svoje očakávania týkajúce sa ďalšieho prehĺbovania spolupráce v oblasti zahraničnej politiky a postupného zosúladovania s postojmi zahraničnej politiky EÚ, najmä pokiaľ ide o otázky, ako napríklad reštriktívne opatrenia, v súvislosti s ktorými sú ohrozené významné spoločné záujmy.

^{*} Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

Proces normalizácie vzťahov medzi Belehradom a Prištinou (dialóg, ktorý EÚ podporuje) musí pokračovať v dobrej viere počas roka 2016 i ďalej a obe strany musia vykonávať všetky dohody uzavreté v rámci dialógu. Očakáva sa, že v zasadnutiach v rámci dialógu na vysokej úrovni medzi Prištinou a Belehradom, ktoré sprostredkúva VP/PK, sa bude pokračovať. Po voľbách v Srbsku a Kosove proces nadobudol novú dynamiku. Rozhodujúcim aspektom posilnenia európskej perspektívy týchto dvoch krajín je i naďalej ďalší pokrok vo vykonávaní všetkých dohôd dosiahnutých v rámci dialógu.

Hoci si opozícia v **Kosove** neudržala svoju niekdajšiu jednotu, výrazná polarizácia, ktorá má potenciál znova vyústiť do občasného násilia zo strany opozície, bude v roku 2016 naďalej predstavovať riziko. Mandát misie Európskej únie na podporu právneho štátu (EULEX) sa predĺžil do júna 2018. Dohoda o stabilizácii a pridružení medzi EÚ a Kosovom nadobudla platnosť 1. apríla 2016 a prvé zasadnutie Rady pre stabilizáciu a pridruženie sa uskutoční pred koncom roka 2016.

Kosovo dosiahlo značný pokrok pri plnení požiadaviek stanovených v pláne liberalizácie vízového režimu, čo viedlo k tomu, že Komisia v máji 2016 predložila formálny návrh na zaradenie Kosova do zoznamu štátov, ktoré nepotrebujú víza na vstup do schengenského priestoru, pod podmienkou, že do dňa prijatia tohto návrhu Európskym parlamentom a Radou Kosovo ratifikuje dohodu o vymedzení hraníc s Čiernou Horou a zlepši svoje výsledky v oblasti boja proti organizovanej trestnej činnosti a korupcii. EÚ pripomína, že posledné dve kritériá sa musia splniť. EÚ tiež pripomína, že podobne ako v prípade ostatných krajín, na ktoré sa vzťahuje liberalizácia vízového režimu, možno v prípade nedodržania príslušných podmienok uplatniť ochrannú doložku.

Po otvorení prvých dvoch rokovacích kapitol so **Srbskom** v decembri 2015 bude dôležité riešiť v rámci prístupových rokovaní otázky súvisiace s právnym štátom. Tieto dve kapitoly (23 – Súdnictvo a základné práva a 24 – Spravodlivosť, sloboda a bezpečnosť) sa otvorili v júli 2016, čím by sa okrem iného malo podporiť dosahovanie dobrých výsledkov v týchto oblastiach. EÚ nabáda Srbsko, aby túto pozitívnu dynamiku využilo a zintenzívnilo legislatívne reformy a ich účinné vykonávanie v kľúčových oblastiach reformy súdnictva, boja proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti a v oblasti slobody prejavu a médií. Osobitnú pozornosť treba venovať plnému dodržiavaniu základných práv vrátane ochrany najzraniteľnejších skupín, predovšetkým Rómov, ako aj účinnému vykonávaniu právnych predpisov v oblasti ochrany menšín, nediskriminačnému zaobchádzaniu s národnostnými menšinami v celom Srbsku, a to aj pokiaľ ide o vzdelávanie, používanie menšinových jazykov, prístup k médiám a náboženské obrady v menšinových jazykoch, a boju proti diskriminácii na základe sexuálnej orientácie alebo rodovej identity.

Po predčasných všeobecných voľbách v apríli 2016, v ktorých si prointegračná politika predsedu vlády Vučića získala jednoznačnú podporu, sa nová vláda musí zamerať na kľúčové reformy. Bude tiež dôležité, aby si Srbsko zachovalo konštruktívny postoj voči všetkým svojim susedom a naďalej sa pozitívne angažovalo v regionálnych iniciatívach zameraných na spoluprácu. EÚ bude naďalej vyzývať Srbsko, aby v súlade s rokovacím rámcom postupne zosúladovalo svoje politiky so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ.

Rada v septembri 2016 požiadala Komisiu o stanovisko k žiadosti **Bosny a Hercegoviny** o členstvo v EÚ. Zásadne dôležité je, aby sa naďalej a účinne pokračovalo vo vykonávaní programu reforiem a jeho akčného plánu s dôrazom na sociálno-ekonomické reformy, reformu právneho štátu a verejnej správy. EÚ bude venovať osobitnú pozornosť vykonaniu rozsudku vo veci Sejdić – Finci.

V júli 2016 sa parafoval Protokol o úprave dohody o stabilizácii a pridružení s cieľom zohľadniť pristúpenie Chorvátska do EÚ. Koordinačný mechanizmus pre záležitosti EÚ, ktorý sa zriadil v auguste 2016, bude musieť účinne fungovať, aby sa na plánovaných zasadnutiach Výboru pre stabilizáciu a pridružení a Rady pre stabilizáciu a pridružení mohli dosiahnuť výsledky, a to aj pokiaľ ide o proces, na základe ktorého Komisia zaujme stanovisko k tejto žiadosti o členstvo v EÚ. Nová dohoda s MMF sa podpísala v septembri 2016. V novembri 2016 má BR OSN hlasovať o obnovení mandátu vojenskej operácie Európskej únie v Bosne a Hercegovine (EUFOR/ALTHEA). Cieľom Bosny a Hercegoviny je tiež dosiahnuť pokrok v úsilí o získanie členstva v NATO.

Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko je naďalej nestabilná a predčasné všeobecné voľby (podľa politickej dohody medzi štyrmi hlavnými stranami z júna/júla 2015, ktorú sprostredkovala EÚ, mali prebehnúť začiatkom roka 2016) boli dvakrát preložené, a ich termín je teraz stanovený na 11. decembra 2016. Vláda však bude musieť riešiť systémové otázky v oblasti právneho štátu, na ktoré sa pozornosť upriamila po odhalení nezákonného sledovania verejných činiteľov. Ak sa nepodari tieto obavy vyriešiť, mohlo by to mať za následok ďalšiu politickú nestabilitu a vyvolať nepokoje. V súdnom konaní s osobami podozrivými z terorizmu v prípade Kumanovo sa bude pokračovať. EÚ od krajiny očakáva, že vynaloží úsilie o dosiahnutie dobrých susedských vzťahov s Gréckom a Bulharskom v súlade so závermi Rady z decembra 2015 a že do praxe premietne príslušný záväzok vedúcich predstaviteľov hlavnej politickej strany v súlade s dohodou z 2. júna. EÚ bude naďalej pozorne sledovať situáciu a bude naďalej podporovať proces pristúpenia bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko k EÚ.

V **Čiernej Hore** vládne a hlavné opozičné strany na jar 2016 schválili dohodu o rozdelení moci s cieľom uskutočniť v októbri 2016 dôveryhodné všeobecné voľby, čím táto krajina dokázala svoju politickú zrelosť. Po otvorení ďalších dvoch kapitol v júni, Čierna Hora naďalej dosahovala pokrok v oblasti právneho štátu, a to aj dosiahnutím uspokojivých výsledkov v boji proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, čo má zásadný význam pre otvorenie a uzavretie ostávajúcich kapitol prístupových rokovaní. Členovia NATO v máji 2016 podpísali Protokol o pristúpení Čiernej Hory, ktorého ratifikácia práve prebieha. Euroatlantická integrácia krajiny bude mať pozitívny vplyv na stabilitu v širšom regióne.

Albánsko naďalej pokračovalo v dosahovaní rovnomerného pokroku v práci na piatich hlavných prioritách, ktoré sa určili pre začatie prístupových rokovaní (reforma verejnej správy, súdnictvo, boj proti korupcii, boj proti organizovanej trestnej činnosti, ľudské práva vrátane ochrany menšín a vykonávania majetkových práv). Musí sa zabezpečiť ich trvalé, komplexné a inkluzívne vykonávanie. Albánsky parlament v lete 2016 prijal kľúčové právne predpisy umožňujúce komplexnú reformu s cieľom posilniť nezávislosť a zodpovednosť súdnictva a v priebehu roka by malo byť možné prijať prvé významné kroky na jej vykonávanie. Tieto kľúčové priority si vyžadujú ďalšie úsilie.

S cieľom pomôcť riešiť pretrvávajúce problémy súvisiace s **migráciou** na západobalkánskej trase bude počas celého roka 2016 potrebné pokračovať v úzkej koordinácii a spolupráci s krajinami tohto regiónu vrátane nadviazania na pomoc poskytnutú na účely riadenia hraníc, zlepšenia kapacít na prijímanie migrantov a boja proti prevádzачským sieťam. V ostatných krajinách západného Balkánu bude potrebné zaviesť pohotovostné plány pre alternatívne migračné trasy a prioritou je aj pokračovanie monitorovania, najmä zo strany agentúr EÚ, aby sa zabránilo ďalšiemu možnému rozvoju prevádzачských aktivít v tomto regióne.

Zásadnou podmienkou stability a európskej perspektívy západného Balkánu je aj naďalej inkluzívna **regionálna spolupráca a dobré susedské vzťahy**. Aj v roku 2016 bude potrebné pokračovať v úsilí o podporu inkluzívnosti, najmä pokiaľ ide o regionálne iniciatívy a fóra v oblasti právneho štátu. Na samite procesu spolupráce v juhovýchodnej Európe 1. júna v Sofii a na parížskej konferencii 4. júla 2016, ktorá je súčasťou berlínskeho procesu (západobalkánsky samit), sa rokovalo o naliehavých politických otázkach a o napredovaní v oblasti dopravných a energetických prepojení v regióne a s EÚ. Na parížskej konferencii sa pozornosť sústredila aj na iniciatívy zamerané na mládež, ako sú napríklad pozitívny program pre mládež v krajinách západného Balkánu, ktorý sa začal realizovať v roku 2015 v rámci brdsko-brijuniského procesu. Program Rady pre regionálnu spoluprácu na roky 2017 – 2019 schválený v júni 2016 sa bude naďalej zameriavať na základné otázky, akými sú právny štát, hospodárske riadenie a reforma verejnej správy s cieľom zabezpečiť väčšiu integráciu v celom regióne západného Balkánu a ďalších členov rady. EÚ bude naďalej podporovať iniciatívy a štruktúry, ktorými sa posilňuje inkluzívna regionálna spolupráca v juhovýchodnej Európe a na západnom Balkáne.

EÚ určila západný Balkán za prioritnú oblasť pre vonkajšiu činnosť, pokiaľ ide o **boj proti terorizmu**. ESVČ a útvary Komisie posilnia spoluprácu medzi agentúrami EÚ a príslušnými orgánmi krajín západného Balkánu v oblasti boja proti terorizmu a násilnému extrémizmu a sústredia sa pritom na koordináciu úsilia prostredníctvom iniciatívy pre boj proti terorizmu na západnom Balkáne, s ktorou prišlo Slovinsko. ESVČ, útvary Komisie a ďalšie zainteresované strany pripravujú na roky 2017 – 2019 projekt regionálnej pomoci zameraný na boj proti terorizmu, organizovanej trestnej činnosti a na bezpečnosť hraníc v rámci nástroja predvstupovej pomoci.

Západná Európa

Pokiaľ ide o vzťahy EÚ so **Švajčiarskom**, rok 2016 je kľúčový. Podľa švajčiarskej ústavy je Federálna rada povinná do februára 2017 transponovať výsledok ľudového hlasovania z 9. februára 2014 do vykonávacích právnych predpisov. Hrozí, že tieto právne predpisy nebudú kompatibilné s dohodou o voľnom pohybe osôb medzi EÚ a Švajčiarskom. Švajčiarska strana i EÚ budú musieť prijať strategické rozhodnutia. Výsledok tohto procesu očividne ovplyvní celkový charakter našich vzťahov.

Úzka spolupráca a výmena názorov so Švajčiarskom pokračovala v takých oblastiach, ako je napríklad na Zakaukazsko (osobitný vyslanec OBSE zo Švajčiarska), demokratický proces v severnej Afrike, mierový proces na Blízkom východe a Irán. Napriek tomu, že medzi EÚ a Švajčiarskom neexistuje žiadna dohoda o zosúladovaní politik, je pravdepodobné, že sa Švajčiarsko naďalej bude nezávisle pripájať k pozíciám a opatreniam EÚ.

EÚ veľmi dobre a úzko spolupracuje s **Nórskom** v oblasti zahraničnej politiky, a to najmä pokiaľ ide o Blízky východ (Nórsko predsedá styčnému výboru ad hoc), Sýriu, Rusko/Ukrajinu a arktické otázky. Nórsko sa tiež podieľa na mierových rozhovoroch v Kolumbii (pri ktorých je spoločne s Kubou sprostredkovateľom). Nórsko bude naďalej kľúčovým partnerom v oblasti energetickej bezpečnosti, bezpečnosti, migrácie, boja proti zmene klímy, urovnávania krízových situácií, rozvojovej pomoci a podpory ľudských práv.

Vzťahy s **malými štátmi Andorrou, Monakom a San Marínom** nadobudli začiatkom roka 2015, po otvorení rokovaní o jednej alebo viacerých dohodách o pridružení, novú dynamiku. Rokovania budú pokračovať počas celého roka 2016, pričom prebehne rozsiahly proces preverovania príslušného *acquis* EÚ v oblasti štyroch slobôd, ako aj diskusie o budúcom inštitucionálnom usporiadaní našich vzťahov.

Stredná Ázia

EÚ sa v Strednej Ázii v súlade so **stratégiou EÚ pre Strednú Áziu**, ktorá sa prijala v júni 2015, zameriava na podporu hospodárskeho rozvoja a dobrej správy vecí verejných s cieľom posilniť stabilitu regiónu. EÚ sa v spolupráci s ostatnými krajinami a organizáciami pôsobiacimi v tomto regióne snaží aj o podporu synergií predovšetkým s Afganistanom. Okrem hospodárskeho rozvoja a dobrej správy vecí verejných sa EÚ usiluje o podporu ďalšej spolupráce v oblasti vzdelávania, vody a životného prostredia a právneho štátu, ako aj o podporu posilnenia ochrany ľudských práv. Dôkazom vybudovaných a silných inštitucionálnych vzťahov je dialóg na vysokej úrovni o politických a bezpečnostných otázkach, ktorý sa uskutočnil v máji 2016 a ministerské zasadnutie EÚ – Stredná Ázia, ktoré sa uskutočnilo 4. októbra.

Bude dôležité zabezpečiť úspech predbežného vykonávania a ratifikáciu posilnenej dohody o partnerstve a spolupráci s **Kazachstanom**. **Kirgizsko** sa v roku 2017 chystá na prezidentské voľby a úspešné demokratické odovzdanie moci bude dôležitým príkladom pre celý región.

V **Uzbekistane** sa začala éra bez prezidenta Karimova a pre EÚ bude dôležité nadviazať kontakty s novým vedením tejto najľudnatejšej krajiny v Strednej Ázii. **Tadžikistan** čelí mnohým výzvam, od hospodárskeho poklesu až po čoraz represívnejšie opatrenia zamerané proti opozícii, ktoré je potrebné pozorne monitorovať. Je dôležité posilniť väzby s **Turkménskom**, a to najmä vzhľadom na potenciál tejto krajiny ako jedného z významných dodávateľov zemného plynu pre južný koridor.

Arktída

Vzhľadom na výzvy a príležitosti vyplývajúce zo zmeny klímy týkajúce sa nových zdrojov energie a nerastov a otvorenia nových námorných trás sa **Arktíde** na celom svete venuje omnoho viac pozornosti. VP a Komisia v apríli 2016 predložili spoločné oznámenie o integrovanej politike Európskej únie pre Arktídu, ktoré Rada uvítala vo svojich záveroch z 20. júna 2016. Táto politika zohľadňuje najnovší vývoj, ako aj sociálno-ekonomické aspirácie miestnych obyvateľov a potrebu zachovať Arktídu ako región konštruktívnej medzinárodnej spolupráce.

Južné susedstvo

V centre politiky EÚ je stabilizácia regiónu z politického, hospodárskeho a bezpečnostného hľadiska. EÚ otvorí novú etapu angažovanosti s krajinami južného susedstva, ktorej cieľom bude vybudovať účinnejšie partnerstvo v rámci revidovanej európskej susedskej politiky, vychádzajúc pritom z dôslednejšej diferenciácie a spoločnej zodpovednosti. EÚ bude tiež pokračovať v podpore ďalšej regionálnej integrácie, a to najmä prostredníctvom iniciatív v rámci Únie pre Stredozemie, zintenzívňovať dialóg s arabským svetom a rozvíjať potenciál spolupráce s organizáciami, ako sú Liga arabských štátov a Organizácia islamskej spolupráce.

EÚ posilňuje svoju spoluprácu s krajinami, ktoré vykonávajú politické a hospodárske reformy, ako napríklad Tunisko, Jordánsko a Maroko. Prejaví sa to v posilnenom politickom dialógu, významnej finančnej pomoci EÚ (granty aj pôžičky), dohodách o prioritách nášho partnerstva, ako aj v pokroku v hlavných politických oblastiach. Konkrétne v oblasti bezpečnosti EÚ začala na základe záverov Rady a vyhlásenia členov Európskej rady z februára 2015 dialógy s partnermi zamerané na boj proti terorizmu a v rámci preskúmania ESP sa navrhli opatrenia na posilnenie odolnosti partnerov proti takýmto hrozbám, napríklad boj proti hrozbe terorizmu a predchádzanie radikalizácii, ako aj podpora reformy sektora bezpečnosti a riadenia hraníc. Prioritou bude aj naďalej dialóg zameraný na riadenie migrácie. Jordánsku a Libanonu sa poskytne komplexná podpora vo forme paktov s EÚ za ich kľúčovú úlohu pri poskytovaní útočiska približne dvom miliónom sýrskych utečencov².

EÚ je odhodlaná podporovať prechod Tuniska k demokracii a zintenzívni svoju podporu úsilia, ktoré táto krajina vynakladá na riešenie kritických výziev, ktorým čelí, a rovnako bude podporovať dlhodobú stabilitu, odolnosť, dobrú správu vecí verejných, sociálny a hospodársky rozvoj, ako aj bezpečnosť na základe spoločného oznámenia, ktoré predložila Komisia a VP v septembri 2016.

² Pozri oznámenie o novom rámci partnerstva.

V Líbyi EÚ podporuje prezidentskú radu a vládu národnej jednoty, ktoré sa vytvorili po podpísaní politickej dohody o Líbyi, ktorú podporuje OSN, a prijatí rezolúcie BR OSN č. 2259 v decembri 2015, s cieľom pomôcť im ukončiť prebiehajúcu politickú a bezpečnostnú krízu. EÚ uvoľnila na podporu vlády národnej jednoty a líbyjského ľudu balík zameraný na spoluprácu vo výške 100 miliónov EUR, pričom niektoré jeho časti sa už realizujú.

Európska únia má za cieľ posilniť svoj strategický dialóg s **Marokom**, najmä v oblasti bezpečnosti, demokratických reforiem a migrácie, s cieľom prekonať nedávny vývoj a rozvíjať plný potenciál nášho partnerstva.

Alžírsko sa osvedčilo ako spoľahlivý partner, pokiaľ ide o bezpečnosť a energetiku. Rokovania o nových prioritách partnerstva pokračujú.

EÚ tiež rokuje o prioritách partnerstva s **Egyptom** a ústrednou súčasťou našich vzťahov s touto krajinou budú aj naďalej demokratické reformy, sociálno-ekonomický rozvoj a ľudské práva, pričom sa zohľadní kľúčová úloha, ktorú Egypt zohráva v súvislosti s regionálnou bezpečnosťou vrátane boja proti terorizmu .

V súlade s preskúmaním ESP sa o prioritách partnerstva rokuje aj s Jordánskom a Libanonom.

Mierový proces na Blízkom východe

Pokiaľ ide o stagnujúci mierový proces na Blízkom východe, EÚ posilní aj prostredníctvom svojho OZEÚ spoluprácu so zúčastnenými stranami a s medzinárodnými partnermi s cieľom vytvoriť nový impulz nápomocný rokovaniam. EÚ pripomína svoj pevný záväzok k riešeniu v podobe existencie dvoch štátov, ako aj svoje existujúce politiky v tomto smere, ako sa uvádza v sérii záverov Rady, a vyjadruje znepokojenie nad narastajúcimi hrozbami, ktorým je toto riešenie vystavené. EÚ pripomína, že osídľovanie je podľa medzinárodného práva nelegálne, predstavuje prekážku nastolenia mieru a ohrozuje riešenie v podobe existencie dvoch štátov, a opätovne vyjadruje svoj dôrazný nesúhlas s izraelskou politikou osídľovania a s opatreniami prijatými v tejto súvislosti, ako sú búrania a konfiškácie, a to aj projektov financovaných zo strany EÚ. EÚ je hlboko znepokojená tým, že pretrvávajúci cyklus násilia mal za následok vážne straty na ľudských životoch v Izraeli a na palestínskych územiach. EÚ dôrazne odsudzuje teroristické útoky a násilie páchané všetkými stranami a za každých okolností vrátane úmrtí detí.

V najbližších mesiacoch bude kľúčovou spolupráca s kvartetom a ďalšími zainteresovanými stranami v regióne, ako aj mimo neho, aby sa zabezpečil posilnený multilaterálny rámec. EÚ bude naďalej pripomínať obom stranám, aby brali odporúčania, ktoré sa uvádzajú v nedávnej správe kvarteta, vážne. EÚ je spolu s ostatnými medzinárodnými a regionálnymi partnermi v rámci príprav medzinárodnej konferencie, ktorá sa má uskutočniť pred koncom roka, odhodlaná konkrétne a podstatne prispieť k celkovému súboru stimulov pre dotknuté strany, aby sa dosiahol mier. EÚ tiež opätovne pripomína svoj návrh vypracovať v spolupráci s oboma stranami bezprecedentný balík politickej, hospodárskej a bezpečnostnej podpory, ktorý sa má obom stranám poskytnúť v kontexte dohody o konečnom štatúte.

Perzský záliv/Levant

EÚ sa usiluje o bližšiu spoluprácu so **štátmi Perzského** zálivu pri riešení výziev v regióne (najmä v Jemene, Sýrii/Iraku, Africkom rohu), ako aj pri vytváraní štruktúrovanejšieho rámca svojej angažovanosti, pokiaľ ide o celú škálu spoločných výziev vrátane bezpečnosti, boja proti terorizmu a radikalizácii a migrácie. Na spoločnom programe ostane aj pravidelný dialóg o ľudských právach v regióne. Na tento účel bude EÚ naďalej rozvíjať svoje dôležité vzťahy s Radou pre spoluprácu v Perzskom zálive (GCC).

EÚ bude pokračovať vo vykonávaní svojej stratégie pre Sýriu a Irak a pre boj proti hrozbe skupiny Dá'íš v súlade so závermi Rady prijatými 23. mája 2016. **Sýria** bude pre EÚ aj naďalej kľúčovou prioritou, pričom EÚ je pevne odhodlaná vykonávať rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN č. 2254, najmä pokiaľ ide o prístup humanitárnej pomoci, zastavenie násilností, ktoré povedie k prímeriu, a podporu politickej transformácie. EÚ bude pokračovať v tomto úsilí a zohrá svoju úlohu pri podpore rozhovorov medzi sýrskymi aktérmi a pri uvoľňovaní regionálneho napätia.

Pokiaľ ide o **Irak**, EÚ bude poskytovať posilnenú podporu irackej vláde v jej úsilí vykonávať reformy kľúčové z hľadiska dosiahnutia národného zmierenia a upevnenia demokratického systému na základe inkluzívnej správy vecí verejných a právneho štátu. EÚ preskúma ďalšie spôsoby, ako podporiť irackú federálnu vládu a regionálnu vládu Kurdistanu pri oživovaní hospodárskej a finančnej situácie. EÚ sa v úzkej koordinácii s medzinárodnými partnermi zameria aj na stabilizáciu a obnovu oblastí oslobodených od skupiny Dá'íš.

Prioritou naďalej zostáva pokračujúce plné a účinné vykonávanie spoločného komplexného akčného plánu, ktorý je zameraný na **iránsky** jadrový program, ako aj rezolúcie BR OSN č. 2231. Obnovenie dvojstranných vzťahov na základe plného vykonávania komplexného akčného plánu bude mať zásadný význam pre ukončenie pauzy, ktorá trvala jedno desaťročie; súčasťou našej stratégie postupnej angažovanosti bude aj spolupráca v hospodárskych a obchodných záležitostiach, ako aj regionálne otázky a ľudské práva. Základy pre napredovanie v tejto intenzívnej práci sa položili počas návštevy VP/PK v Teheráne 16. apríla 2016.

Migračná kríza v Európe zvýraznila dôležitosť rozšírenej angažovanosti EÚ v tomto regióne. Na základe samitu o migrácii, ktorý sa uskutočnil v novembri 2015 vo Vallette, sa krajinám severnej Afriky poskytne dodatočná podpora súvisiaca s migráciou, a to najmä prostredníctvom trustového fondu pre Afriku, pričom táto podpora sa môže ďalej zvyšovať. Okrem toho sa značná humanitárna pomoc, ktorá sa už poskytuje krajinám v regióne, bude ďalej zvyšovať na základe výsledkov konferencie nazvanej „Podpora Sýrie a okolitého regiónu“, ktorá sa konala vo februári 2016 v Londýne, pričom EÚ sa zaviazala doplniť príspevky členských štátov viac ako 2,4 miliardami EUR na roky 2016 – 2017 s cieľom zmierniť následky krízy krajiny v susedstve sýrskeho konfliktu. Celkový prísľub EÚ predstavuje viac ako dve tretiny medzinárodnej pomoci. Jeho súčasťou je aj finalizovanie paktov s Libanonom a Jordánskom, vďaka ktorým tieto krajiny získajú rozsiahlejší prístup k plnému súboru nástrojov EÚ s cieľom oživiť hospodárstvo, a zároveň zabezpečiť ochranu, ako aj prístup k sociálnym službám a práci pre utečencov. Na Blízkom východe a v severnej Afrike okrem toho pôsobia ďalšie dva programy regionálneho rozvoja a ochrany, ktoré podporujú partnerské krajiny pri riadení tokov utečencov.

Politickým programom naďalej dominujú bezpečnostné otázky, ktoré určujú prácu a priority regionálnych vlád v mnohých krajinách, čo je často na úkor demokratickej správy, pričom sa ešte stále nevynaložilo adekvátne úsilie na riešenie sociálnych a politických podmienok, ktoré boli podhubím arabskej jari. Politická pluralita je ohrozená a v niektorých krajinách sa dokonca obmedzuje. Nedostatky v systéme vzdelávania sú naďalej veľké a utečenecká kríza ich prehĺbila. Kolaps cien ropy výrazne zasiahol hospodársky rast.

Rok 2016 bude pre tento región kľúčový a do už napätých a polarizovaných vzťahov medzi niektorými krajinami vstupujú nové a významné premenné. Bude treba pozorne zhodnotiť vplyv možného pokračovania pádu cien ropy, rastúce náboženské trenice a novú dynamiku, ktorá môže vzniknúť po zrušení medzinárodných sankcií voči Iránu.

SEVERNÁ A JUŽNÁ AMERIKA

Strategické partnerstvo medzi EÚ a USA má aj naďalej zásadný význam pre globálne výzvy a výzvy v oblasti zahraničnej politiky, ako sú napríklad konflikt na Ukrajine, boji proti Dá'iš a úsilie o zabezpečenie mieru v Sýrii a Líbyi, riešenie problému migrácie a plnenie spoločného komplexného akčného plánu s Iránom. EÚ je aj naďalej v plnej miere odhodlaná uzavrieť s USA ambiciózne, komplexné a vyvážené Transatlantické obchodné a investičné partnerstvo (TTIP), ktoré zachová vysokú úroveň noriem. Osobitnú pozornosť si zaslúži spolupráca medzi EÚ a USA v oblasti energetiky a štít na ochranu osobných údajov medzi EÚ a USA. Dôležitou prioritou ostáva aj plná reciprocita pri zrušení vízovej povinnosti pre všetkých občanov EÚ, ktorí cestujú do USA. Pokiaľ ide o bezpečnosť a obranu, EÚ a USA by čo najskôr mali dokončiť rokovania o dohode o nadobudnutí a vzájomnom poskytovaní služieb. Pokiaľ ide o bezpečnosť v kozmickom priestore, Rada tento rok začne rokovania s USA o prístupe k verejnej regulovanej službe (PRS) programu Galileo.

Nová **kanadská** vláda naznačila svoju ochotu posilniť už aj tak veľmi dobrú spoluprácu s EÚ. Vskutku sa na to ponúka príležitosť, konkrétne prostredníctvom podpisu a vykonávania dohody o strategickom partnerstve a komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody (CETA). Dôležitou prioritou na rok 2016 ostáva aj plná reciprocita pri zrušení vízovej povinnosti pre všetkých občanov EÚ, ktorí cestujú do Kanady. EÚ tiež očakáva, že sa Kanada zaviaže k spolupráci v oblasti SBOP. V júni prebehla oficiálna návšteva VP/PK a budúci samit EÚ a Kanady sa plánuje na 27. októbra 2016.

EÚ bude v roku 2016 pokračovať v práci na modernizácii globálnej dohody s **Mexikom** s cieľom aktualizovať obchodný pilier dohody a posilniť rámec pre dvojstranný dialóg o globálnych otázkach (najmä o zmene klímy a energetike, potravinovej bezpečnosti, globálnej ekonomike a o bezpečnosti). Formálne rokovania o modernizácii dohody začali v júni 2016. V **Strednej Amerike** bude EÚ naďalej pozorne sledovať situáciu v Guatemale. EÚ pozorovala voľby novej vlády v roku 2015. Do **Hondurasu** vyslala EÚ povolebnú misiu s cieľom posúdiť pokrok verejnej správy, pokiaľ ide o volebné reformy. V oboch krajinách bude EÚ naďalej podporovať národné úsilie vykonávať reformy a zlepšiť dodržiavanie zásad právneho štátu a ľudských práv. Pokiaľ ide o **Nikaraguu**, bude sa sledovať politická situácia a najmä nadchádzajúci volebný proces; EÚ sa zaujíma o vzťah **Kostariky** k Stredoamerickému integračnému systému, ako aj o vývoj kubánskej migračnej krízy. EÚ bude svoju pozornosť venovať aj reakciám krajín, ktorých sa týka vonkajšia stratégia EÚ pre účinné zdaňovanie, ktorá sa nedávno uviedla do života.

EÚ bude naďalej podporovať regionálne stratégie na zlepšenie bezpečnostnej situácie v strednej Amerike a Karibiku. Pokiaľ ide o **Karibik**, EÚ a **Kuba** znova otvorili formálny politický dialóg, dohodlo sa zriadenie dialógu o ľudských právach a EÚ a Kuba dokončili rokovania o dohode o politickom dialógu a spolupráci, ktorej podpis pripravujú. V **Haiti** bude potrebné pokračovať v pozornom monitorovaní zameranom na dočasnú vládu počas komplikovaného volebného procesu. V **Dominikánskej republike** sa bude pozorne sledovať regularizácia osôb haitského pôvodu. EÚ tiež podporuje misiu Organizácie amerických štátov (OAS) zameranú na sprostredkovanie pri hraničnom spore medzi **Belize** a **Guatemalou** a zároveň nabáda obe strany, aby vyvinuli politické iniciatívy. Pokiaľ ide o **regionálny prístup v oblasti Karibiku**, na základe spoločného vyhlásenia EÚ–CARIFORUM medzi hlavné otázky v roku 2016 patrí okrem iného posilnenie politického dialógu medzi EÚ a CARIFORUM a zintenzívnenie úsilia o vykonávanie spoločného strategického partnerstva EÚ a Karibiku z roku 2012.

V **Južnej Amerike** EÚ oživí rokovania so zoskupením **MERCOSUR** o dohode o pridružení; bude udržiavať strategické partnerstvo s **Brazíliou** a vyvíjať iniciatívy na prehĺbenie partnerstva a spolupráce s **Argentínou**. Pokiaľ ide o nestabilnú situáciu vo **Venezuele**, EÚ bude i naďalej ostražitá. Mierovému procesu v **Kolumbii** sa bude naďalej venovať osobitná pozornosť. Osobitný vyslanec VP/PK Eamon Gilmore sa bude naďalej osobitne zameriavať na podporu mierového procesu v **Kolumbii** a na možnosť vytvorenia trustové fondu EÚ. EÚ bude monitorovať vykonávanie obchodnej dohody s **Ekvádorom**, pričom táto dohoda má nadobudnúť platnosť 1. januára 2017. V **Čile** bude EÚ pokračovať v spolupráci v rámci krízového riadenia EÚ (rámcová participačná dohoda). EÚ opätovne potvrdzuje svoj záväzok naďalej pracovať na ambiciózne modernizovanej dohode o pridružení. V blízkej budúcnosti by mohli začať rokovania o modernizácii asociačnej dohody medzi EÚ a Čile. Vzťahy s **Paraguajom** a **Uruguajom** sa sústreďia na hospodársku integráciu a riadenie. Bude potrebné nadviazať na dohodu o zrušení vízovej povinnosti s **Peru** a na volebnú pozorovateľskú misiu v tejto krajine. Vo vzťahu k **Bolívii** bude dôležitá ďalšia spolupráca v oblasti boja proti nelegálnej výrobe drog, ako i vládne politiky na reformu sektora súdnictva.

EÚ sa naďalej bude angažovať vo vzťahu k Organizácii amerických štátov a k Spoločenstvu štátov Latinskej Ameriky a Karibiku (CELAC). Na zasadnutí ministrov EÚ – CELAC v októbri 2016 by sa mali vytvoriť podmienky pre prípravu samitu EÚ – CELAC v roku 2017. EÚ spolupracuje s týmito významnými regionálnymi aktérmi v kľúčových oblastiach, ako sú ľudské práva a právny štát, zmena klímy a trvalo udržateľný rozvoj. Vďaka nim majú tiež politické iniciatívy EÚ kontinentálny rozmer. EÚ tiež víta úspechy Tichomorskej aliancie a je odhodlaná prehĺbiť dialóg s jej členmi.

SUBSAHARSKÁ AFRIKA

Rok 2016 je pre vzťahy EÚ s Afrikou dôležitý. V niektorých častiach kontinentu sa zaznamenalo zvýšenie rastu a prosperity. Politické výzvy však pretrvávajú a často ich komplikujú ďalšie faktory, ktoré sa týkajú najmä hospodárstva, demografie a bezpečnosti. Najväčšie obavy vyvolávajú tieto dva aspekty: i) zraniteľnosť mnohých krajín, pokiaľ ide o bezpečnostné hrozby, ktoré prináša radikalizácia, násilný extrémizmus a terorizmus od regiónu Sahel, povodia Čadského jazera až po Africký roh; ii) stagnácia v oblasti správy vecí verejných, čo najviac vidno v pomalom vývoji zastupiteľskej demokracie, ale aj v oblasti bezpečnosti a hospodárstva. Extrémna chudoba a potravinová neistota zostávajú výzvou pre časti subsaharskej Afriky.

Zohrávať aktívnu úlohu pri riešení kríz a konfliktov si bezpochyby bude vyžadovať veľké úsilie. V oblasti Afrického rohu stojí **Somálsko** pred zásadnou skúškou, ktorou bude volebný proces na konci roka, z ktorého má vzniknúť udržateľný federálny systém. V **Sudáne** by EÚ mala podporiť úsilie o holistické a inkluzívne politické riešenie. Prechodná vláda národnej jednoty v Južnom Sudáne čelí obrovským politickým, hospodárskym a humanitárnym výzvam, ktoré sú dôsledkom občianskej vojny, a riziko obnovenia násilností je vysoké; bude nevyhnutné, aby sa EÚ naďalej angažovala pri podpore komplexného vykonávania mierovej dohody z roku 2015 a pri riešení vysídlenia, ktoré konflikt spôsobil.

Región Sahel bude naďalej nestabilný. V **Mali** je vykonávanie mierovej dohody z júna 2015 stále pomalé, čo viedlo k zhoršeniu bezpečnostnej situácie v severnej a strednej časti krajiny. Situácia v Mali teda stále vyvoláva obavy v regióne. Jednotlivé strany musia posilniť svoje záväzky vykonávať mierovú dohodu. Obavy súvisiace s Líbyou neutíchajú. EÚ privítala silnejšiu regionálnu spoluprácu (G5) a podporila ju prostredníctvom svojich finančných nástrojov a politického dialógu: VP zorganizovala 17. júna 2016 stretnutie s krajinami G5 na úrovni ministrov. Komplexná reakcia na krízu v oblasti **Čadského jazera** vrátane boja proti skupine Boko Haram by mala byť účinnejšia a malo by pokračovať úsilie o koordinovanejšie regionálne opatrenia.

Pokiaľ ide o strednú Afriku, po nedávnych prezidentských voľbách v **Stredoafrickej republike** (SAR) môže nová vláda začať s obnovou krajiny a jej inštitúcií, aj keď celková situácia je aj naďalej nestabilná. V **Burundi** je medzinárodný záväzok „zodpovednosti za ochranu“ vystavený zaťažkávajúcej skúške, pretože ak sa neponúkne politické riešenie, stále existuje riziko, že dôjde k masovým zverstvám a vzplanutiu konfliktu v regióne. Situácia v **Konžskej demokratickej republike** je kritická; všetky strany sa musia zapojiť do inkluzívneho procesu s cieľom zabezpečiť ochranu základných slobôd a podporovať prípravu pokojných, dôveryhodných, inkluzívnych, transparentných a včasných volieb. Vývoj situácie v **Gabone** bude EÚ ďalej skúmať.

Bezpečnosť, dodržiavanie ľudských práv a odolnosť preto v subsaharskej Afrike nadobudnú ešte významnejšiu úlohu. AÚ vo februári 2016 usporiadala konferenciu darcov s cieľom zmobilizovať dodatočné zdroje pre mnohonárodné spoločné zásahové jednotky na účely boja proti skupine Boko Haram. Ďalej sa budeme venovať obnovenému úsiliu v boji proti extrémizmu. EÚ musí zlepšiť stratégie boja proti radikalizácii a svoje potenciálne politické reakcie. To zahŕňa aj navýšenie prostriedkov na našu SBOP a na budovanie kapacít. Volanie po „silnejších štátoch“ však bude potrebné začleniť do vhodného všeobecného prístupu zameraného na politickú správu, ktorého súčasťou bude plné dodržiavanie základných práv a zásad právneho štátu.

S **migračnou krízou** nadobudli naše vzťahy s Afrikou nový rozmer a nových aktérov. Návrat tisícok neregulárnych migrantov predstavuje výzvu pre EÚ. EÚ sa zameria na riešenie hlavných príčin migrácie s cieľom obmedziť neregulárnu migráciu z Afriky do Európy. Optimálnym využívaním núdzového trustového fondu ako dodatočného nástroja môže EÚ podporiť vykonávanie programu stanoveného na samite vo Vallette a začleňovanie migrácie vrátane readmisie do celkových politických vzťahov. Dialógy s jednotlivými krajinami na vysokej úrovni, migračné pakty, rabatský a chartúmsky proces, ako aj nadviazanie na samit vo Vallette, to všetko si vyžaduje dôsledné a ucelené úsilie. Jeho tempo sa zvýši, keď sa začne uplatňovať nový partnerský prístup, ktorý v súlade so závermi Európskej rady z júna 2016 vychádza z oznámenia Európskej komisie o vytvorení nového rámca partnerstva s tretími krajinami v rámci európskej migračnej agendy.

Etiópia, Mali, Niger, Nigéria a Senegal sa v rámci nového prístupu, ktorý EÚ predložila, označili za prioritné³.

Seriózný a dôveryhodný volebný proces a dodržiavanie ústavných obmedzení dĺžky funkčných období sa znova stanú témou, a to najmä v niekoľkých stredoafrických krajinách, v ktorých sa v roku 2016 uskutočnia voľby. Preto bude rok 2016 zásadným medzníkom, pokiaľ ide o dôveryhodnosť záväzku Afriky realizovať demokratické zmeny. EÚ sa zapojí prostredníctvom svojich volebných pozorovateľských misií a misií expertov na voľby. Kontroverzné procesy vniesli do nášho politického dialógu napätie a budeme musieť reagovať konzistentne, pokiaľ ide o základné zásady, a zároveň zohľadňovať kontext každej krajiny. Naše úsilie bude pravdepodobne najúčinnnejšie v rámci širšieho afrického a medzinárodného úsilia. Vzhľadom na riziko volebného násilia, bude mať toto úsilie prioritu.

Pokračuje spolupráca s **Africkou úniou** (AÚ), posledné zasadnutie kolégií komisárov s aktuálnou komisiou AÚ sa uskutočnilo v apríli 2016 v Addis Abebe. Musí sa pokračovať v práci na príprave samitu Afrika – EÚ v roku 2017

EÚ bude naďalej nadväzovať na zasadnutie so skupinou G5 Sahel na úrovni ministrov uskutočnené v júni; dialóg s Nigériou v Bruseli na úrovni ministrov v marci; druhý samit regionálnej bezpečnosti v Abuji v máji a dialóg s Angolou na úrovni ministrov naplánovaný na druhú polovicu tohto roka v Bruseli.

EÚ bude pokračovať v strategických úvahách o vzťahoch EÚ so štátmi AKT po roku 2020, pričom preskúma možné budúce podoby dohody, ktorá sa uzavrie po skončení platnosti dohody z Cotonou.

³ Oznámenie o novom partnerstve v oblasti migrácie

Spolupráca EÚ s Áziou a Tichomorím sa bude naďalej prehĺbovať, keďže sa v tomto regióne nachádzajú štyria strategickí partneri EÚ (Čína, India, Japonsko a Kórejská republika), naďalej sa v ňom dosahuje vysoká miera rastu – a to aj napriek jeho spomaleniu v poslednom čase – a keďže v súvislosti s bezpečnosťou a stabilitou tento región čelí závažným výzvam, ktoré majú priame a nepriame dôsledky pre EÚ. EÚ bude aj naďalej najväčším investorom a darcom finančnej pomoci pre rozvoj a rovnako dôležité je i to, že, bude zohrávať kľúčovú úlohu v oblasti rozvoja prostredníctvom zintenzívnenia svojich obchodných vzťahov s týmto regiónom, a vynakladať úsilie na podporu stability a bezpečnosti v regióne.

EÚ napreduje v rokovaniach o dohodách v oblasti **politiky, bezpečnosti a obchodu**, ktoré vedie s krajinami v celom tomto regióne s cieľom podporiť naše ciele, pokiaľ ide o trvalo udržateľný rozvoj, širšiu spoluprácu a zlepšený prístup na trh v tomto regióne. Dohoda o voľnom obchode s Južnou Kóreou sa bude uplatňovať na ďalšie oblasti. Parafovalo sa viacero dohôd a bude sa pokračovať v procese zameranom na ich podpísanie a vykonávanie: rokovania o rámcovej dohode s Austráliou a Novým Zélandom, rokovania o dohode o voľnom obchode s Vietnamom a rokovania o dohode o spolupráci, partnerstve a rozvoji s Afganistanom. EÚ je naďalej plne odhodlaná usilovať sa o ukončenie rokovaní o dohode o strategickom partnerstve a o dohode o voľnom obchode s Japonskom.

V nadväznosti na uzavretie dvojstranných rokovaní o dohodách o voľnom obchode so Singapurom a s Vietnamom EÚ začala pracovať na bilaterálnych dohodách o voľnom obchode s Filipínami a Indonéziou, pričom sa zameriava na konečný cieľ, ktorým je medziregionálna dohoda o voľnom obchode so združením ASEAN. V súčasnosti prebieha hodnotenie s Malajziou s cieľom posúdiť perspektívu obnovenia rokovaní o dohode o voľnom obchode, zatiaľ čo prípravy dohody o voľnom obchode s Austráliou sa už začali.

Vedúci predstavitelia EÚ a **Japonska** v máji 2016 preskúmali pokrok dosiahnutý v rokovaníach o dohode o strategickom partnerstve a dohode o voľnom obchode, pričom sa zhodli na tom, že v rokovaní budú napredovať, aby dosiahli ambiciózne dohody, ktoré budú v záujme oboch strán. Vedúci predstavitelia tiež konštatovali, že EÚ a Japonsko zintenzívňujú svoje partnerstvo v oblasti bezpečnosti. Japonsko už poskytuje konkrétnu podporu misiám krízového riadenia Európskej únie v Afrike a obe strany už realizovali viacero spoločných akcií zameraných na boj proti pirátstvu v západnom Indickom oceáne. Vedúci predstavitelia EÚ vyjadrili nádej, že budúci vývoj umožní plnohodnotnú účasť Japonska na misiách EÚ v oblasti krízového riadenia.

Na samite EÚ – Kórejská republika 2015 sa vedúci predstavitelia dohodli, že budú naďalej investovať do komplexných a vzájomne prospešných vzťahov orientovaných na budúcnosť. Vedúci predstavitelia so záujmom očakávajú najmä dokončenie ratifikácie rámcovej dohody o účasti, ktorou sa vytvára rámec pre spoločné operácie krízového riadenia. EÚ v tejto súvislosti uvítala zámer Kórejskej republiky zapájať sa do úsilia EÚ v boji proti pirátstvu v Adenskom zálive pri pobreží Somálska v rámci operácie EÚ Atalanta s tým, že Kórejská republika bude na tento účel potrebovať súhlas národného zhromaždenia.

V júni predložili vysoká predstaviteľka a Komisia spoločné oznámenie o **Číne**. V uvedenom spoločnom oznámení a v záveroch Rady z júla 2016 sa stanovuje politický rámec pre spoluprácu medzi EÚ a Čínou v nasledujúcich rokoch, keďže sa v nich identifikujú možnosti dvojstrannej spolupráce, a to aj na riešení globálnych a regionálnych výziev. Spolupráca EÚ s Čínou bude mať zásadný, praktický a pragmatický charakter, pričom zostane verná svojim záujmom a hodnotám, najmä dodržiavaniu medzinárodných pravidiel a noriem, ako aj dodržiavaniu ľudských práv. Zameriava sa na tri hlavné prioritné oblasti: prosperita a reformy; zahraničná a bezpečnostná politika; globálne riadenie. Konsoliduje ambiciózný prístup k jednému z našich najdôležitejších strategických partnerov a identifikuje pozitívny program partnerstva, ktorého súčasťou je konštruktívne vysporiadanie sa s rozdielmi. Samit EÚ a Číny v júli v Pekingu bol príležitosťou pre strategické diskusie o otázkach spoločného záujmu.

Na dvojstrannom samite s **Indiou** v marci sa obnovili vzťahy a do strategického partnerstva sa vniesla nová dynamika, pričom sa určili priority pre nadchádzajúce roky a spoločné záujmy v rámci nových programov pre zamestnanosť a rast, okrem iného v oblasti obchodu, investícií, ekologickej energetiky/technológie, vodného hospodárstva, výskumu a vzdelávania.

EÚ zintenzívni svoju spoluprácu s **Afganistanom, Bangladéšom a Pakistanom**. EÚ sa bude naďalej usilovať o intenzívnejšiu a účinnejšiu spoluprácu s týmito krajinami, ktoré sú v súvislosti s migráciou kľúčovými krajinami pôvodu a tranzitu, pričom sa zameria na riešenie prvotných príčin migrácie, ako aj otázky readmisie a návratov.

Ako globálny bezpečnostný aktér, ktorý tiež napomáha dosiahnutiu mieru, má EÚ voči Afganistanu a afganskému ľudu dlhodobý záväzok. Záväzok podporovať afganský mierový proces sa posilní prostredníctvom bruselskej konferencie o Afganistane, ktorá sa uskutočnila v októbri a ktorá bola pre EÚ príležitosťou zohrať vedúcu úlohu v diplomatických, finančných a technických otázkach pri transformácii Afganistanu. Dohoda na „spoločnom napredovaní v oblasti migrácie medzi Afganistanom a EÚ“ sa dosiahla 2. októbra. Zabezpečí sa ním komplexný rámec spolupráce v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie, z čoho budú mať prospech obidve strany – EÚ a jej členské štáty, ako aj Afganistan. Spolupráca s **Pakistanom** sa okrem iného zameria na rámec na prehĺbenie vzťahov v období po päťročnom pláne spolupráce EÚ a Pakistanu, ktorého vykonávanie sa skončí v júni 2017. EÚ očakáva, že dohoda o readmisii sa bude vykonávať účinne a v plnom rozsahu.

EÚ bude pokračovať v podpore **mierového procesu v Mjanmarsku/Barme** v prostredí po voľbách, a bude pri tom stavať na dôvere, ktorú už si už vybudovala u vlády a etnických skupín ako hlavný darca v procese prechodu k demokracii. Rada v nadväznosti na spoločné oznámenie vysokej predstaviteľky a Komisie uvítala stanovenie vízie ambicióznej spolupráce EÚ s Mjanmarskom/Barmou zameranej na budúcnosť.

Po ničivom zemetrasení v **Nepále** v apríli a máji 2015 sa EÚ bude naďalej aktívne zapájať do úsilia o obnovu prostredníctvom zmluvy o podpore konsolidácie štátu so sumou vo výške 105 miliónov EUR. EÚ zároveň naďalej podporuje konsolidáciu mierového procesu a prechod krajiny k demokracii.

Osobitná pozornosť sa bude venovať rozvoju vzťahov na strategickej úrovni so Združením národov juhovýchodnej Ázie (ASEAN). Na tento účel sa v spoločnom oznámení o vzťahoch so združením ASEAN, ktoré Rada schválila 22. júna 2015, stanovujú programy a politiky vrátane programov rozšírenej spolupráce, ako aj vymenovanie veľvyslanca EÚ pri združení ASEAN, aby sa vzťahy s týmto kľúčovým strategickým partnerom dostali na vyššiu úroveň. Na zasadnutí ministrov EÚ a ASEAN-u v októbri 2016 sa schválili usmernenia pre budúci akčný plán a plán na zvýšenie úrovne strategického partnerstva.

V júli 2016 sa v Mongolsku konal 11. samit **stretnutia Ázia – Európa** (ASEM). Tento samit, na ktorom sa oslávilo 20. výročie ASEM-u, bol významnou príležitosťou na presadenie záujmu EÚ o podporu hlbšej spolupráce s Áziou v otázkach spoločného záujmu.

Región naďalej čelí mnohým **výzvam**. EÚ bude v súvislosti s územnými a námornými spormi v Juhočínskom mori pokračovať vo svojom úsilí o presadzovanie mierových riešení a mechanizmov urovnávania sporov na základe medzinárodného práva. K zvýšeniu napätia môžu viesť rôzne dôvody vrátane piatej jadrovej skúšky vykonanej Kórejskou ľudovodemokratickou republikou a súvisiaceho vývoja, hrozieb vojenského zásahu, ako aj pretrvávajúcich sporov, pokiaľ ide o územné a historické otázky. EÚ sa usiluje o včasnú spoluprácu s dotknutými krajinami, a to najmä tak, že s nimi udržiava úzke a pravidelné kontakty s cieľom prispievať k zmierneniu napätia v regióne.

Naďalej sa bude vynakladať úsilie o zviditeľnenie EÚ a posilnenie jej prítomnosti v tichomorskej oblasti. Posilnia sa vzťahy s Fórom tichomorských ostrovov a naďalej sa bude pokračovať v spolupráci na riešení otázok vyvolávajúcich obavy, ako sú napríklad znižovanie rizika katastrof, prispôsobenie sa zmene klímy, energia z obnoviteľných zdrojov a riadenie rybárstva.

MISIE A OPERÁCIE

SBOP má aj naďalej významný strategický vplyv v širšom kontexte komplexného prístupu EÚ v Európe. Na západnom Balkáne sa prostredníctvom vojenskej operácie EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine, ktorá sa začala v roku 2004, naďalej podporuje úsilie Bosny a Hercegoviny o zachovanie bezpečného a chráneného prostredia a prebieha budovanie kapacít a výcvik ozbrojených síl Bosny a Hercegoviny s cieľom prispieť k stabilite. Misia EULEX Kosovo, ktorá sa začala v roku 2008, sa zameriava na poskytovanie pomoci a podpory kosovských orgánov v súvislosti s právnym štátom, monitorovaním, mentorstvom a poradenstvom pre vnútroštátne orgány, pokiaľ ide o oblasť polície, justície a colné otázky, pričom si misia v osobitných oblastiach právomoci zachovala výkonné funkcie. Vo východnom susedstve sa prostredníctvom pozorovateľskej misii Európskej únie v Gruzínsku (EUMM), ktorá sa začala tiež v roku 2008, zabezpečuje civilné monitorovanie činnosti strán a analýza situácie stabilizačného procesu, a to s hlavným dôrazom na úplné dodržiavanie šesťbodovej dohody a na realizáciu následných vykonávacích opatrení v celom Gruzínsku vrátane Južného Osetska a Abcházska. Poradná misia Európskej únie (EUAM) na Ukrajine je misiou bez výkonných právomocí, ktorá začala svoju činnosť v roku 2014 a má za cieľ pomáhať ukrajinským orgánom pri príprave udržateľnej reformy sektora civilnej bezpečnosti, a to prostredníctvom strategického poradenstva a praktickej podpory. Všetky takéto opatrenia a činnosti sú založené na normách EÚ a na medzinárodných zásadách dobrej správy vecí verejných a ľudských práv. Po strategickom preskúmaní sa činnosti misie posilnili s cieľom posilniť vplyv.

V Maghrebe a Stredozemí sa zintenzívnilo úsilie o využitie vplyvu vojenskej operácie Európskej únie v južnej časti centrálneho Stredozemia (operácia EUNAVFOR MED SOPHIA) posilnením mandátu, ktorý okrem narušovania obchodných modelov prevádzachstva a sietí obchodovania s ľuďmi v južnej časti centrálneho Stredozemia teraz zahŕňa aj podporné úlohy: – výcvik líbyjskej pobrežnej stráže a námorníctva, – prispievanie k posilneniu zbrojného embarga na šírom mori pri pobreží Líbye (na základe rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 2292). Okrem toho, operačné plánovanie v súvislosti s pomocnou misiou Európskej únie pre integrované riadenie hraníc v Líbyi (EUBAM Libya) napreduje dobre na účely poskytovania zintenzívnenej podpory a pomoci líbyjským inštitúciám opäť získať záchytný bod v Tripolise hneď, ako to politické a bezpečnostné podmienky umožnia.

Pokiaľ ide o Blízky východ, policajná misia Európskej únie na palestínskych územiach (EUPOL COPPS) naďalej pomáha palestínskej samospráve pri budovaní inštitúcií budúceho palestínskeho štátu v oblastiach polície a trestného súdnictva a jej súčasný mandát sa predĺžil o ďalší rok od júla 2016, rovnako ako aj mandát pomocnej hraničnej misie Európskej únie na hraničnom priechode v Rafahu (EU BAM RAFAH), ktorá v súčasnosti pôsobí v Tel Avive s pohotovostnou operačnou kapacitou s cieľom zabezpečiť prítomnosť tretej strany na hraničnom priechode v Rafahu ako súčasť dohody o pohybe a prístupe z roku 2005. Misia je súčasťou opatrení na budovanie dôvery medzi izraelskou vládou a palestínskou samosprávou.

V Afrike sa dosahuje pokrok v úsilí o spojenie vplyvu viacerých misií a operácií SBOP, ktoré sú v súčasnosti na mieste, pričom napreduje plánovanie koncepcie regionalizácie. Operácie a misie SBOP zahŕňajú širokú škálu činností a právomocí; vojenské operácie prebiehajú na mori, a to pri pobreží Afrického rohu (operácia ATALANTA), prostredníctvom ktorej sa veľmi účinne bojuje proti pirátstvu, ako aj na pevnine, a to výcviková misia v Somálsku (EUTM Somalia) so sídlom v Mogadiše, pomocou ktorej sa vytvárajú kapacity Somálskej národnej armády. Misia Európskej únie na budovanie regionálnych námorných kapacít v Africkom rohu (EUCAP NESTOR) (ktorá sa má čoskoro premenovať na EUCAP Somalia a obnoviť v decembri 2016) je civilnou misiou so zameraním na podporu somálskej civilnej námornej kapacity na presadzovanie práva, ktorá má za cieľ bojovať proti pirátstvu a na starosti „bežný“ súbor funkcií pobrežnej stráže, ako sú napríklad kontrola rybolovu/presadzovanie práva v oblasti rybolovu, pátranie a záchrana a boj proti pašovaniu na pevnine a na mori. SBOP je súčasťou úsilia EÚ o riešenie neregulárnej migrácie v krajinách pôvodu a tranzitných krajín v regióne Sahel. Stabilita v regióne Sahel sa posilňuje prostredníctvom misií SBOP v Mali a Nigeri (EUCAP Sahel Mali, EUTM Mali, EUCAP Sahel Niger) v úzkej spolupráci s hostiteľskými vládami. Posilnenie spolupráce v regióne, a to aj v nadväznosti na úsilie v rámci SBOP, napríklad pokiaľ ide o výcvik a budovanie kapacít, ide ruka v ruku s posilnením koordinácie medzi misiami SBOP v regióne Sahel a ďalšími nástrojmi EÚ, ako aj projektmi členských štátov v tomto regióne, najmä v kontexte iniciatívy týkajúcej sa budovania kapacít na podporu bezpečnosti a rozvoja. V strednej Afrike sa v júni skončila poradná a pomocná misia Európskej únie v oblasti reformy sektora bezpečnosti v Konžskej demokratickej republike (EUSEC RD Congo), ktorá viac ako desať rokov poskytovala praktickú podporu reforme sektora bezpečnosti prostredníctvom poradenstva a pomoci poskytovanej príslušným konžským orgánom.

V Stredoafrickej republike sa vojenská poradná misia Európskej únie v rámci SBOP v Stredoafrickej republike (EUMAM RCA), ktorá sa začala na jar 2015, nahradila 16. júla 2016 vojenskou výcvikovou misiou Európskej únie v rámci SBOP v Stredoafrickej republike (EUTM RCA), čo dokazuje pevné odhodlanie EÚ obnoviť mier a stabilitu v krajine.

V Afganistane sa civilná misia EUPOL Afghanistan skončí 31. decembra 2016. EÚ však bude naďalej podporovať sektor civilnej bezpečnosti prostredníctvom finančnej podpory (320 miliónov EUR ročne, najmä pre Trustový fond pre právo a poriadok v Afganistane (LOTFA) do roku 2020), ako aj prostredníctvom politickej a diplomatickej podpory.

HYBRIDNÉ HROZBY

V nadväznosti na úlohu, ktorú im Rada pre zahraničné veci (FAC) uložila v máji 2015, prijala Komisia a vysoká predstaviteľka 6. apríla 2016 spoločné oznámenie „Spoločný rámec pre boj proti hybridným hrozbám“. V uvedenom spoločnom oznámení sa predkladá približne 22 uskutočniteľných návrhov. Zameriavajú sa na štyri hlavné oblasti:

- 1) zlepšenie situačného povedomia (základom tejto iniciatívy je Stredisko EÚ pre hybridné hrozby);
- 2) budovanie odolnosti vrátane ochrany kritickej infraštruktúry na ochranu EÚ a jej partnerov proti hybridným útokom;
- 3) reakcia na krízu a obnova po nej;
- 4) zintenzívnenie spolupráce s NATO.

Rada uvedené spoločné oznámenie uvítala. Realizácia navrhnutých opatrení sa vykoná spoločne v nadchádzajúcich mesiacoch, a to pri náležitom zohľadnení príslušných postupov a právomocí členských štátov, Komisie a vysokej predstaviteľky: a) stredisko EÚ pre hybridné hrozby sa zriadilo a už dosiahlo počiatočnú prevádzkovú spôsobilosť; b) jeden členský štát dokončil prieskum problematiky a aktívne zvažuje zriadenie nadnárodného európskeho centra excelentnosti na účely výskumu, výcviku a cvičení; c) útvary v súlade so spoločným vyhlásením vedúcich predstaviteľov inštitúcií EÚ a NATO a pri dodržiavaní zásad inkluzívnosti a autonómie pri rozhodovaní každej organizácie zintenzívnili spoluprácu a koordináciu s NATO v kľúčových oblastiach, ako je napríklad situačné povedomie, kybernetická bezpečnosť, predchádzanie krízam a reakcie na ne, ako aj strategická komunikácia; d) ESVČ a útvary Komisie uverejnili spoločný operačný protokol EÚ na boj proti hybridným hrozbám s cieľom zabezpečiť vhodné varovania v rámci integrovaných dojednaní EÚ o politickej reakcii na krízu a v rámci mechanizmov reakcie EÚ na krízu; e) ESVČ a útvary Komisie majú do júla 2017 predložiť správu o zhodnotení dosiahnutého pokroku.

PARTNERSTVÁ V RÁMCI SBOP

Partnerstvo EÚ s **tretími krajinami a s regionálnymi a medzinárodnými organizáciami** v oblasti bezpečnosti, obrany a krízového riadenia sa počas roka 2016 sústavne vyvíja s cieľom podporiť narastajúcu globálnu úlohu Európskej únie ako aktéra v oblasti bezpečnosti a obrany, ako aj jej operačné činnosti v rámci SBOP. Pokiaľ ide o **spoluprácu medzi EÚ a NATO**, po zasadnutí Európskej rady v júni a po júlovom samite NATO vo Varšave vrátane spoločného vyhlásenia predstaviteľov inštitúcií EÚ a NATO, bude EÚ skúmať spôsoby ako preukázať **prebiehajúcu rozsiahlu spoluprácu** a tiež ako zrealizovať želanie členských štátov EÚ a krajín NATO naďalej toto partnerstvo rozvíjať (pokiaľ ide o priestor operácií, kybernetickú a námornú oblasť a rozvoj kapacít), ako aj pripraviť základ pre ďalšie posilňovanie nášho partnerstva, najmä v kontexte hybridných hrozieb, a podporiť našich partnerov na východe a juhu pri rozvíjaní ich spôsobilostí, a to v duchu úplnej otvorenosti a pri plnom rešpektovaní zvrchovanosti procesov rozhodovania a postupov oboch organizácií na základe zásady inkluzívnosti a bez toho, aby bol dotknutý osobitný charakter bezpečnostnej a obrannej politiky ktoréhokoľvek členského štátu.

EÚ sa bude snažiť o ďalšie posilnenie spolupráce s **OSN** v oblasti krízového riadenia a udržiavania mieru, a to aj prostredníctvom SBOP s cieľom dopĺňať činnosti OSN zamerané na udržiavanie mieru. Riadiaci výbor EÚ a OSN pre krízové riadenie nadviaže na konkrétne opatrenia týkajúce sa najmä spolupráce v regióne Sahel, Stredoafrickej republike, Africkom rohu a v Líbyi.

Partneri z tretích krajín naďalej aktívne podporujú **operačné činnosti SBOP**, pričom zároveň vedú **pravidelné konzultácie o SBOP a výcviku**. Od januára 2016 nasadilo 11 partnerských krajín celkovo 350 členov personálu a jednotiek v ôsmich misiách a operáciách SBOP a sa finalizovalo sa viacero nových **rámcových dohôd o účasti**.

V preskúmaní európskej susedskej politiky (**ESP**) (spoločné oznámenie o preskúmaní ESP z 18. novembra 2015, závery Rady zo 14. decembra 2015) sa zdôraznil význam bezpečnostných aspektov spolupráce s partnermi EÚ. Cieľom vykonávania bezpečnostného rozmeru ESP je naďalej podporovať partnerov, zabezpečiť, aby sa stali odolnejšími voči bezpečnostným hrozbám a aby boli lepšie pripravení na predchádzanie konfliktom a krízam a reakciu na ne, a tak stabilizovať susedstvo EÚ. Je to v súlade s prístupom vysvetleným v globálnej stratégii EÚ. Niekoľko ďalších pracovných línií EÚ (budovanie kapacít na podporu bezpečnosti a rozvoja, reforma sektora bezpečnosti, spolupráca v oblasti boja proti hybridným hrozbám a v oblasti námornej bezpečnosti) majú spolu s ďalšími nástrojmi v rámci komplexného prístupu potenciál ešte viac posilniť partnerstvá EÚ v oblasti SBOP.

Pokiaľ ide o **ľudské práva a rodovú rovnosť v rámci SBOP**, ktoré sú našou prioritou, hlavný dôraz sa aj naďalej kladie na vypracovanie a vykonávanie základnej štúdie o začleňovaní ľudských práv a rodového hľadiska do SBOP (závery Rady z 18. mája 2015). Štúdia predstavuje zhodnotenie, ktorého cieľom je určiť, kde sa nachádzame, pokiaľ ide o naše úsilie o začlenenie otázky ľudských práv a rodovej rovnosti do SBOP ako jej neoddeliteľnej súčasť. V súlade s novým akčným plánom pre ľudské práva a demokraciu sa tiež prijímajú ďalšie opatrenia týkajúce sa uplatňovania kódexu správania a disciplíny pre personál misií a operácií SBOP.

OBRANNÉ SPÔSOBILOSTI/SPOLUPRÁCA V OBLASTI OBRANY

V súlade so závermi Európskej rady z decembra 2013 a júna 2015 naďalej bude EÚ podporovať a uľahčovať intenzívnejšiu európsku obrannú spoluprácu s cieľom zabezpečiť, aby mala Európa k dispozícii kľúčové vojenské spôsobilosti. Ako sa uvádza v globálnej stratégii EÚ, Európania musia byť schopní chrániť Európu, reagovať na vonkajšie krízy a pomáhať pri rozvoji bezpečnostných a obranných kapacít svojich partnerov, pričom tieto úlohy musia plniť v spolupráci s ostatnými.

Rozvoj spôsobilostí EÚ sa musí sústrediť na kľúčové možnosti a nedostatky, pričom je potrebné klásť väčší dôraz na projekty spolupráce a využiť pomoc zo strany Európskej obrannej agentúry. Bude pokračovať práca na konsolidácii štyroch hlavných európskych programov, ktoré schválila Európska rada v roku 2013 (doplňovanie paliva za letu; diaľkovo riadený letecký systém; vládna satelitná komunikácia a kybernetické otázky), ako aj na možných nových projektoch. V záujme použiteľnosti je dôležité zabezpečiť, aby sa rozvoj spôsobilostí sústreďoval na skutočné výsledky, t. j. na spôsobilosti, ktoré členské štáty chcú získať vzhľadom na možné nasadenia.

Zároveň sa bude pokračovať v úsilí o posilnenie dlhodobejšej a systematickejšej európskej obrannej spolupráce. Očakáva sa ďalší pokrok, najmä prostredníctvom práce Európskej obrannej agentúry (a to aj na vykonávaní osobitného politického rámca s cieľom vypracovať úplnú správu o vykonávaní v roku 2017 a na zlepšení procesu rozvoja spôsobilostí EÚ), ako aj prostredníctvom iniciatívy Komisie na vypracovanie akčného plánu v oblasti európskej obrany. Uvedené iniciatívy pomôžu EÚ reagovať na rôzne výzvy identifikované v globálnej stratégii EÚ a vyhovieť súvisiacim potrebám a prioritám v oblasti obrannej spôsobilosti.

Konkrétne, akčným plánom v oblasti európskej obrany, ktorý sa má prijať v roku 2016, by sa malo pomôcť stimulovať výskum a technológie v oblasti obrany s cieľom posilniť európsku obrannú technologickú a priemyselnú základňu a pripraviť spôsobilosti zajtrajška. V tejto súvislosti bude kľúčovým prvkom tohto úsilia prípravná činnosť týkajúca sa obranného výskumu, ktorou sa pripraví cesta pre možný špecializovaný program financovaný zo strany EÚ; ďalšie plánované oblasti zahŕňajú najmä priemyselnú politiku/vnútrotný trh, bezpečnosť dodávok a stimuly.

Napokon, bude sa pokračovať v spolupráci s NATO s cieľom zachovať súlad v oblasti rozvoja vojenských spôsobilostí, v ktorej dochádza k prekryvaniu požiadaviek, a posilniť komplementárnosť v tejto oblasti. Je potrebná úzka interakcia EÚ – NATO, pokiaľ ide o projekty spolupráce, ako aj pracovné postupy.

MEDZINÁRODNÁ BEZPEČNOSŤ

EÚ bude naďalej rozvíjať vonkajší rozmer európskej bezpečnostnej politiky a zvyšovať politickú súdržnosť medzi vnútornou a vonkajšou bezpečnosťou Únie. Viacero strategických dokumentov s dôsledkami pre bezpečnostnú politiku, ako napríklad spoločné oznámenie s názvom „Prvky celoeurópskeho strategického rámca pre podporu reformy sektora bezpečnosti“ a spoločné oznámenie s názvom „Spoločný rámec pre boj proti hybridným hrozbám“, sa prijalo a bude sa vykonávať s cieľom posilniť komplementárnosť a účinnosť nástrojov vonkajšej činnosti EÚ. Na tento účel EÚ tiež prijme ďalšie kroky na zintenzívnenie spolupráce s partnerskými krajinami na budovaní kapacít na podporu bezpečnosti a rozvoja. Očakáva sa, že sa do konca roka 2016 prijmú oznámenia o akčnom pláne v oblasti európskej obrany a o stratégii v oblasti kozmického priestoru. Vykonanie preskúmania ESP a prípravy preskúmania nástroja na podporu stability a mieru v polovici jeho trvania v roku 2017 budú príležitosťami na ďalšie začleňovanie priorít bezpečnostnej politiky a priorít v oblasti predchádzania konfliktom. Prebieha práca na zvýšení kybernetickej odolnosti misií SBOP a na posilnení kybernetickej diplomacie EÚ. EÚ sa naďalej bude usilovať o námorný multilateralizmus a o zvýšené námorné spôsobilosti na účely bezpečnosti a obrany. Systém EÚ pre včasné varovanie v prípade konfliktov sa bude v roku 2016 spustiť dvakrát a výsledky sa zahrnú do priorít týkajúcich sa včasných preventívnych opatrení. Ako súčasť komplexného prístupu sa prostredníctvom spoločnej analýzy konfliktov a kríz bude naďalej podporovať tvorba a revízia strategického prístupu EÚ v prípade konfliktu alebo nestability. Útvary Komisie a ESVČ budú naďalej plniť politický záväzok EÚ zaviesť a podporovať používanie mediácie ako „nástroja prvej reakcie“ na vznikajúce a existujúce krízové situácie. Únia v tejto súvislosti naďalej podporuje osobitné mierové procesy, napríklad v Líbyi a Sýrii, ako aj vývoj nadväzujúci na ne, ako napríklad v Kolumbii a Mjanmarsku/Barme.

EÚ bude pokračovať vo svojich politikách zameraných na posilnenie globálnej štruktúry odzbrojenia a multilaterálnych režimov nešírenia zbraní. To zahŕňa pokračujúce diplomatické úsilie zamerané na vytvorenie zóny bez zbraní hromadného ničenia na Blízkom východe. Hrozba, ktorú predstavujú nedovolené ručné a ľahké zbrane, sa bude naďalej riešiť prostredníctvom medzinárodnej spolupráce a podpory konkrétnych projektov v tretích krajinách. Dôležitými prioritami na druhý polrok 2016 bude príprava konferencie o preskúmaní Dohovoru o biologických a toxínových zbraniach a komplexné preskúmanie rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1540 (2004). EÚ sa spolu so svojimi členskými štátmi už dávno zaviazala podporovať dodržiavanie dohovoru o konvenčných zbraniach a dúfa, že piata hodnotiacia konferencia, ktorá sa uskutoční v decembri 2016, poskytne tomuto dôležitému nástroju nový impulz. EÚ tiež podporí medzinárodné úsilie o posilnenie bezpečnosti v kozmickom priestore.

EÚ bude pracovať na posilnení svojej reakcie na medzinárodný terorizmus, a to prostredníctvom viacstrannej spolupráce, politického dialógu a konkrétnej podpory tretích krajín. V priebehu tejto práce sa zabezpečí potrebná súdržnosť medzi vnútornou a vonkajšou politikou. EÚ podporuje akčný plán na predchádzanie násilnému extrémizmu, ktorý prezentoval generálny tajomník OSN (GT OSN) začiatkom roka 2016, a podporuje prácu na začleňovaní boja proti násilnému extrémizmu do oblasti boja proti terorizmu a súvisiaceho úsilia, a to aj pokiaľ ide o strategickú komunikáciu, radikalizáciu a zahraničných teroristických bojovníkov. V nadväznosti na závery Rady a na vyhlásenie členov Európskej rady z februára 2015 sa úsilie bude naďalej zameriavať na bezprostredné susedstvo: Blízky východ a severná Afrika (MENA), Turecko a západný Balkán bez toho, aby sa zabúdalo na širší arabský svet, Sahel a Africký roh, ako aj na Strednú Áziu a juhovýchodnú Áziu. Kľúčové výsledky budú zahŕňať: udržiavanie úzkeho dialógu s prioritnými krajinami prostredníctvom bilaterálnych politických dialógov na vysokej úrovni o boji proti terorizmu; dokončenie akčných plánov na boj proti terorizmu s týmito krajinami, najmä s Libanonom, Jordánskom, Tuniskom a s Tureckom, a na tomto základe posilnenie podpory EÚ prostredníctvom konkrétnych projektov; rozšírenie siete expertov na boj proti terorizmu v regióne Sahel a na západnom Balkáne; usporadúvanie seminárov na vysokej úrovni zameraných na boj proti násilnému extrémizmu/mladých ľudí a zameranie preventívnych opatrení na priority v oblasti predchádzania konfliktom a násilného extrémizmu, ktoré sa identifikovali prostredníctvom postupu včasného varovania EÚ.

ESVČ bude naďalej podporovať vysokú predstaviteľku pri zabezpečovaní vykonávania spoločného komplexného akčného plánu s cieľom dosiahnuť, aby sa iránsky jadrový program využíval výlučne na mierové účely.

Vysoká predstaviteľka bude naďalej navrhovať nové alebo zmenené reštriktívne opatrenia vrátane autonómnych opatrení, a to v reakcii na medzinárodný politický a bezpečnostný vývoj a ako súčasť spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ. Kľúčové oblasti môžu zahŕňať boj proti terorizmu, Rusko/Ukrajinu, Sýriu, KĽDR a Líbyu. Vysoká predstaviteľka tiež predloží potrebné návrhy rozhodnutí v oblasti SZBP a spolu s Komisiou navrhne potrebné nariadenia na čo najrýchlejšiu transpozíciu opatrení OSN s cieľom zabezpečiť ich jednotné uplatňovanie v členských štátoch EÚ.

GLOBALNE OTÁZKY

Vykonávaním programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 sa ponúka príležitosť na posilnenie vzájomného vzťahu medzi bezpečnosťou a rozvojom. Ciele udržateľného rozvoja predstavujú príležitosť na urýchlenie súdržnosti medzi vnútorným a vonkajším rozmerom politik EÚ.

ĽUDSKÉ PRÁVA

V kontexte bezprecedentnej migračnej krízy, pokračujúceho konfliktu vo viacerých krajinách, a to aj v susedstve samotnej EÚ, a nárastu prípadov obťažovania a napádania obhajcov ľudských práv aktivistov občianskej spoločnosti je rok 2016 pre Európsku úniu naďalej rokom mimoriadnych výziev v oblasti ľudských práv. Tieto výzvy si vyžadujú, aby EÚ vynaložila rozhodné úsilie o zachovanie noriem v oblasti ľudských práv a zásady nediskriminácie, na ochranu civilného obyvateľstva, na presadzovanie a ochranu práv žien a dievčat, na podporu obhajcov ľudských práv a na posilnenie občianskej spoločnosti. S cieľom zvýšiť povedomie o výzvach v oblasti ľudských práv vo svete a diskutovať o prioritách v rámci zahraničnej politiky EÚ, ktoré súvisia s ľudskými právami, vysoká predstaviteľka v marci 2016 spustila iniciatívu „#EU4HumanRights“, do ktorej sa aktívne zapojili inštitúcie EÚ a členské štáty. V záveroch Rady z júna 2016 sa opätovne potvrdilo, že EÚ silne podporuje hlavné zásady OSN v oblasti podnikania a ľudských práv, a vyjadrila sa plná podpora hodnotnej práci pracovnej skupiny OSN pre podnikanie a ľudské práva.

Ministri zahraničných vecí EÚ prijali v júli 2015 nový akčný plán EÚ pre ľudské práva a demokraciu, v ktorom sa stanovujú priority EÚ na nasledujúcich päť rokov. Akčným plánom sa zabezpečuje pokračovanie vykonávania strategického rámca pre ľudské práva a demokraciu z roku 2012 a usmerňujú sa ním činnosti EÚ v oblasti ľudských práv v roku 2016 a v ďalšom období. Tento akčný plán sa zameriava na lepšie riešenie problémov prostredníctvom cielených opatrení a systematického a koordinovaného využívania všetkých nástrojov EÚ, konkrétne jej usmernení, súborov nástrojov a iných schválených pozícií a rôznych nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti, najmä európskeho nástroja pre demokraciu a ľudské práva (EIDHR).

Na multilaterálnej úrovni bude EÚ naďalej hlasným zástancom všeobecnej podpory a ochrany ľudských práv, najmä prostredníctvom Tretieho výboru Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov a Rady OSN pre ľudské práva. V roku 2016 bude EÚ presadzovať svoje tematické priority prostredníctvom rezolúcií zameraných na moratórium na uplatňovanie trestu smrti, práva dieťaťa a slobodu náboženského vyznania a viery na Valnom zhromaždení OSN na jeseň 2016, ako aj rezolúcií týkajúcich sa konkrétnych krajín. EÚ je odhodlaným zástancom prístupu založeného na ľudských právach k cieľom trvalo udržateľného rozvoja, ktoré sa v septembri 2015 prijali v programe 2030. Vykonávanie programu 2030 sa už začalo a EÚ v roku 2016 bude naďalej podporovať prístup založený na ľudských právach.

EÚ bude dôsledne naliehať na partnerské vlády, aby dodržiavali zásadu slobody združovania a chránili obhajcov ľudských práv, a to aj v rámci verejných vyhlásení. Diplomati EÚ a členských štátov budú v prípade potreby naďalej monitorovať súdne procesy a navštevovať zatknutých aktivistov v desiatkach krajín.

Podpora pre priestor občianskej spoločnosti a pre obhajcov ľudských práv zostane v roku 2016 kľúčovou prioritou EÚ. EÚ bude podporovať rezolúcie týkajúce sa priestoru občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv v rámci Rady OSN pre ľudské práva a Valného zhromaždenia OSN a bude naďalej využívať finančné nástroje vrátane pohotovostného fondu EIDHR pre obhajcov ľudských práv v ohrození. Očakáva sa, že v roku 2016 k tomuto úsiliu výrazne prispeje nový mechanizmus pre obhajcov ľudských práv financovaný z nástroja EIDHR s názvom „ProtectDefenders.eu“, ktorý bol spustený na jeseň roku 2015.

Politický rámec EÚ na podporu spravodlivosti v prechodnom období, ktorý Rada prijala v novembri 2015, sa bude naďalej vykonávať s cieľom posilniť konzistentnosť angažovanosti EÚ v tejto oblasti a poskytnúť usmernenia pre personál Európskej únie a členských štátov EÚ. EÚ v tejto súvislosti opätovne potvrdzuje svoju dôslednú politiku na podporu Medzinárodného trestného súdu.

Ochrana a dodržiavanie práv žien a dievčat, ako aj požívanie týchto práv zo strany žien a dievčat, a boj proti násiliu založenému na rodovej príslušnosti zostali na popredných miestach programu EÚ. Po preskúmaní globálneho programu pre ženy, mier a bezpečnosť na vysokej úrovni v roku 2015 sa EÚ v roku 2016 zameria okrem iného na posilnenie úsilia o zvýšenie účasti žien na predchádzaní konfliktom a ich riešení, ako aj na predchádzanie sexuálnemu násiliu a násiliu založenému na rodovej príslušnosti počas konfliktov a ich riešenie a na riešenie rodovej otázky v boji proti novým hrozbám, ako sú napríklad terorizmus a násilný extrémizmus.

MIGRÁCIA

Migrácia bude naďalej neoddeliteľnou súčasťou celkovej zahraničnej politiky EÚ, pričom sa musí vynaložiť viac práce vychádzajúc zo záväzku uplatňovať komplexný a geograficky vyvážený prístup na základe európskej migračnej agendy. Vykonávanie spoločného vyhlásenia s Tureckom bude naďalej pokračovať a EÚ bude podporovať krajiny západného Balkánu. Je potrebné obmedziť toky na trase cez centrálnu Stredozemie, aby sa tak zachránili životy a narušil obchodný model prevádzáčov. EÚ bude pokračovať v spoločnej práci s viacerými kľúčovými partnerskými krajinami v Afrike a Ázii. Zároveň bude EÚ naďalej poskytovať pomoc a podporu členským štátom EÚ v prvej línii s cieľom zabezpečiť kontrolu vonkajších hraníc a predchádzať nekontrolovaným migračným tokom. EÚ bude spolupracovať s tretími krajinami na uplatňovaní prístupu zameraného na rámec partnerstva s cieľom zlepšiť riadenie migrácie, znížiť toky neregulárnej migrácie a zvýšiť počet návratov. Cieľom nášho prístupu je riešiť hlavné príčiny neregulárnej migrácie a núteného vysídľovania prostredníctvom budovania silných partnerstiev s krajinami pôvodu, tranzitu a hostiteľskými tretími krajinami, a to pri plnom využívaní existujúcich politík, postupov a programov.

EÚ pripomína, že je potrebné posilniť kontroly na vonkajších hraniciach EÚ s cieľom dosiahnuť ciele v oblasti migrácie a bezpečnosti v súlade so závermi Európskej rady z októbra 2015 a júna 2016.

EÚ tiež uznáva osobitosti námorných hraníc v súlade so závermi Európskej rady z februára 2016.

Dialógy na vysokej úrovni s krajinami pôvodu a tranzitu sú dôležitým nástrojom na účely ďalšieho začleňovania ucelenej a komplexnej spolupráce v oblasti migrácie vrátane návratu/readmisie a bezpečnostných aspektov do celkového politického dialógu. Budú sa teraz rozširovať a prehĺbovať prostredníctvom udržiavania silnejších partnerstiev okrem iného s kľúčovými krajinami pôvodu a tranzitu určenými v oznámení o novom rámci partnerstva, ktoré Komisia prijala 7. júna 2016, a v súlade so závermi Európskej rady z júna 2016, pričom sa bude zároveň rozvíjať širšia regionálna spolupráca v rámci nástrojov vrátane chartúmskeho procesu, rabatského procesu, pražského procesu a budapeštianskeho procesu/partnerstva hodvábných ciest. Toto úsilie sa podporí strategickejšim využívaním zdrojov v rámci Európskeho núdzového trustového fondu pre Afriku a vytvorením ambiciózneho plánu pre vonkajšie investície s cieľom riešiť hlavné príčiny migrácie a zároveň prispievať k dosahovaniu ďalších rozvojových cieľov.

Podobne, v rámci vykonávania akčného plánu z Valletty (prijatého na samite 11. – 12. novembra 2015) EÚ zabezpečí následné opatrenia v súvislosti so všetkými piatimi piliermi vrátane návratu, readmisie a reintegrácie bez toho, aby sa zabudlo na bezpečnostné aspekty. EÚ tiež zabezpečí náležité nadväzujúce kroky na kľúčové opatrenia stanovené vo vyhlásení prijatom na konferencii na vysokej úrovni o trase cez východné Stredozemie a západný Balkán (8. októbra 2015).

EÚ bude naďalej spolupracovať so svojimi južnými partnermi v severnej Afrike, regióne Sahel a v Africkom rohu, pričom bude narúšať obchodný model prevádzačov a posilňovať kapacity na riadenie hraníc, a to aj prostredníctvom misií a operácií SBOP.

Na samite VZ OSN venovanom otázke presunov utečencov a migrantov, ktorý sa konal v septembri 2016, sa zdôraznilo, že nejde o európsky problém, ale ide o závažný celosvetový problém, a že je potrebné zabezpečiť pevný záväzok zo strany medzinárodného spoločenstva, čím sa upevní myšlienka, že riešenie súčasného problému je vecou globálnej zodpovednosti. Rozhodujúci význam budú mať opatrenia nadväzujúce na uvedený samit a práca na dvoch paktoch.

EÚ bude aj naďalej mimoriadne ostražitá, pokiaľ ide o možné nové trasy neregulárnej migrácie, a prijme opatrenia, ktoré môžu byť v tejto súvislosti potrebné. Každý náhly nárast vo využívaní alternatívnych trás po *de facto* uzavretí západobalkánskej trasy povedie k rýchlemu preorientovaniu opatrení EÚ.

EÚ si zachová svoj záväzok zaistiť bezpečnosť a ochranu ľudských práv všetkých migrantov a utečencov a najmä zvyšujúceho sa počtu žien a migrujúcich detí. V európskej migračnej agende, ktorú Komisia prijala v máji 2015, je dodržiavanie ľudských práv prioritou v rámci každého piliera činnosti. Dôležitosť ochrany ľudských práv migrantov zdôraznili africkí a európski vedúci predstavitelia na samite vo Vallette. Tento záväzok rešpektovať dôstojnosť migrantov a utečencov sa opätovne potvrdil na konferencii na vysokej úrovni o trase cez východné Stredozemie a západný Balkán. EÚ v roku 2016 vykoná ďalšie opatrenia na ochranu utečencov a migrantov v susedných krajinách, na podporu hostiteľských komún a na zabezpečenie súladu svojej vonkajšej činnosti v oblasti migrácie s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv a s utečeneckým právom vrátane zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia. Tento prístup sa ďalej posilní pri vykonávaní nového rámca partnerstva pod vedením VP/PK.

POZOROVANIE VOLIEB A DEMOKRACIA

Demokracia je pod tlakom na celom svete a priestor pre občiansku spoločnosť sa zužuje. EÚ musí zohrávať dôležitú úlohu pri presadzovaní a podpore inštitúcií, organizácií a aktérov v čoraz represívnejších prostrediach.

EÚ sa stala kľúčovým aktérom pri podpore demokracie, a to čiastočne vďaka dôveryhodnosti volebných pozorovateľských misií, ktoré uplatňujú vysoké normy integrity a nezávislosti v súlade s Deklaráciou zásad medzinárodných volebných pozorovateľských misií. EÚ v kontexte akčného plánu pre ľudské práva a demokraciu z roku 2015 opätovne potvrdila svoj záväzok dodržiavať uvedenú deklaráciu zásad.

Odporúčania volebných pozorovateľských misií EÚ sú kľúčom k zapojeniu všetkých partnerov s cieľom zlepšiť budúce volebné procesy a EÚ posilnila svoje odhodlanie dôsledne sledovať, či boli prijaté opatrenia v nadväznosti na odporúčania volebných pozorovateľských misií, ako aj na odporúčania OBSE/ODIHR. Otázka týchto odporúčaní sa systematicky nastoľuje v politických dialógoch s partnerskými krajinami a odporúčania prispievajú k formovaniu pomoci EÚ pri voľbách. V novom akčnom pláne EÚ pre ľudské práva a demokraciu sa ďalej zdôrazňuje potreba konsolidovať najlepšie postupy, aby sa zabezpečilo účinné nadviazanie na volebné pozorovacie misie EÚ.

EÚ vo februári 2016 dokončila svoj pilotný projekt na podporu demokracie s cieľom zvýšiť súlad svojej práce v oblasti demokracie. Viacero delegácií EÚ spolu s členskými štátmi na mieste zlepšilo spoločnú analýzu demokratických výziev v partnerských krajinách a určili oblasti práce s možnosťou spolupracovať s partnerskou krajinou na demokratických reformách na to určeným a účinným spôsobom. V roku 2016 dôjde k rozvoju akčných plánov v oblasti demokracie.

V pilotnom programe sa uvádza potreba rozšíriť podporu EÚ pre demokratické inštitúcie zameraním sa na interakciu medzi štátnymi inštitúciami a občanmi, na podporu zákonodarných zborov, posilnenie väzby medzi politickými stranami a občanmi a na podporu miestnej demokracie, ako aj pri oslovovaní tradičných aktérov zohrávajúcich úlohu pri posilňovaní demokracie.

V programe sa takisto povzbudzuje k väčšej súčinnosti medzi demokratickou analýzou, stratégiami v oblasti ľudských práv pre jednotlivé krajiny a plánmi spolupráce s občianskou spoločnosťou.

V akčnom pláne EÚ pre demokraciu a ľudské práva sa EÚ zaväzuje zintenzívniť svoju prácu na podpore pluralitných systémov, politických strán a parlamentov s cieľom rozšíriť politický priestor a posilniť prepojenie medzi volebnými pozorovateľskými misiami a širším programom podpory demokracie. K tomuto cieľu prispieva systematickejšie nadväzovanie na odporúčania volebných pozorovateľských misií, a to aj prostredníctvom pomoci pri voľbách.

Priama podpora cieľových skupín zo strany Európskej nadácie na podporu demokracie je financovaná z dodatočných zdrojov pochádzajúcich z dobrovoľných príspevkov členských štátov a ďalších zainteresovaných strán, ako sú napríklad súkromné nadácie atď. Komisia sa v júni 2015 rozhodla prideliť nový príspevok vo výške 12 miliónov EUR na prevádzkové náklady Európskej nadácie na podporu demokracie na obdobie od roku 2015 do roku 2018.

ĎALŠIE OBLASTI ČINNOSTI

Diplomacia v oblasti klímy

Európska diplomacia v oblasti klímy zohrala kľúčovú úlohu pri uľahčovaní dosiahnutia ambicióznej globálnej dohody o klíme na parížskej konferencii COP 21. Táto pozitívna angažovanosť v súvislosti s globálnymi opatreniami v oblasti klímy sa opätovne potvrdila v kontexte akčného plánu diplomacie EÚ v oblasti klímy, ktorý Rada pre zahraničné veci prijala 15. februára 2016.

EÚ bude naďalej podporovať vykonávanie parížskej dohody a bude spolupracovať s ostatnými krajinami s cieľom podporiť ich, aby si v plnom rozsahu plnili záväzky znížiť emisie, ako sa uvádza v ich plánovaných vnútroštátne stanovených príspevkoch. Bude sa pokračovať v úsilí o riešenie prepojení medzi zmenou klímy, prírodnými zdrojmi vrátane vody, prosperitou, stabilitou a migráciou. EÚ a niektoré z jej partnerských krajín sa budú naďalej zaoberať destabilizujúcimi účinkami zmeny klímy, okrem iného prostredníctvom posudzovania klimatických rizík a podpory budovania kapacít.

V nadväznosti na závery Rady o diplomacii EÚ v oblasti energetiky a akčný plán diplomacie EÚ v oblasti energetiky prijatý v júli 2015 sa do činnosti EÚ vo väčšej miere začleňujú aspekty vonkajšieho rozmeru diplomacie v oblasti energetiky. Partnerstvá a dialógy v oblasti energetiky by naďalej mali byť v súlade s príslušnými cieľmi zahraničnej a vonkajšej politiky – vrátane cieľov v oblasti klímy – a presadzovať diverzifikáciu zdrojov, dodávateľov a trás, ako aj bezpečné a udržateľné nízkouhlíkové technológie a technológie zamerané na energetickú účinnosť, a to aj so zreteľom na podnikateľské príležitosti pre spoločnosti EÚ. Dialógy v oblasti energetiky by v prípade potreby mali zahŕňať diskusie o globálnom a regionálnom vývoji v oblasti energetickej bezpečnosti a podľa možnosti by sa v nich mali zohľadňovať osobitné špecifiká a existujúce relevantné záväzky členských štátov EÚ. Takisto by mali zabezpečiť zachovanie zvrchovanosti a zvrchovaných práv členských štátov pri vykonávaní prieskumu a využívaní ich prírodných zdrojov. EÚ je naďalej odhodlaná presadzovať a ďalej zvyšovať úroveň najprísnejších noriem v oblasti jadrovej bezpečnosti v tretích krajinách.

Politika založená na hodnotách

EÚ 28. januára 2016 uverejnila svoju prvú správu o vplyve „všeobecného systému preferencií“ (VSP) vrátane vplyvu VSP+ na 14 zraniteľných krajín s nízkymi alebo nižšími strednými príjmami. VSP+ vychádza z ucelenej koncepcie trvalo udržateľného rozvoja. Prostredníctvom tohto systému zúčastnené krajiny neplatia pri vývoze mnohých výrobkov do EÚ žiadne clá. Na druhej strane museli ratifikovať 27 základných medzinárodných dohovorov vrátane dohovorov Organizácie Spojených národov o ľudských právach a dohovorov Medzinárodnej organizácie práce (MOP) o pracovných právach, a súhlasiť s tým, že budú spolupracovať pri monitorovaní ich vykonávania. Všetkých 14 hodnotených zvýhodnených krajín podľa VSP+ vynaložilo značné úsilie a preukázalo skutočnú politickú a inštitucionálnu angažovanosť, je však potrebné urobiť viac. Pokračuje pravidelné monitorovanie a dialóg so zvýhodnenými krajinami (Arménsko, Bolívia, Kapverdy, Gruzínsko, Kirgizsko, Mongolsko, Pakistan, Paraguaj a Filipíny). Nasledujúca dvojročná správa o vplyve VSP sa bude vzťahovať na obdobie rokov 2016 – 2017.

Nerasty z oblastí postihnutých konfliktom

EÚ aktívne pripravuje ďalšie a prípadne posilnené opatrenia na financovanie viacerých projektov na podporu zodpovedného získavania nerastov s pôvodom v oblastiach postihnutých konfliktom a vo vysokorizikových oblastiach. V rámci ďalšej práce sa zohľadnia skúsenosti získané z programov EÚ, ktoré sa v súčasnosti realizujú v rámci nástroja na podporu stability a mieru, informačných činností OECD o nerastoch z oblastí postihnutých konfliktom (podpora EÚ vo výške 1 milióna EUR na obdobie rokov 2014 – 2015) a z Medzinárodnej konferencie o oblasti Veľkých jazier/regiónálnych iniciatívach týkajúcich sa prírodných zdrojov (podpora EÚ vo výške 3 miliónov EUR na obdobie rokov 2014 – 2016).

Európska hospodárska diplomacia

Cieľom hospodárskej diplomacie je pomôcť zabezpečiť prosperitu ekonomík EÚ v celosvetovom kontexte. Využitím regulačných, politických, obchodných, finančných alebo kultúrnych aspektov vytvára stimuly pre obchod, spoluprácu a investície v globálnom kontexte, využíva silné stránky a vedúce postavenie Európy, a to s pomocou účinnej spolupráce medzi aktérmi EÚ, a zlepšuje koherentnosť a účinnosť vonkajšej činnosti EÚ v oblasti hospodárstva.

Pokračovala práca na skutočne integrovanom a účinnom programe hospodárskej diplomacie EÚ, ktorá vychádza z týchto základných prvkov: 1) posilnená koordinácia a súdržnosť politík EÚ, 2) lepšie štruktúrované vzťahy s členskými štátmi a podnikmi EÚ; 3) posilnená úloha Európskej investičnej banky, ktorá bude zohrávať dôležitú úlohu pri internacionalizácii malých a stredných podnikov (MSP), ako aj pri poskytovaní záruk pre investorov v rizikových oblastiach a 4) posilnená úloha delegácií EÚ.

VYHLIADKY NA ROK 2017

Prácou na vykonávaní globálnej stratégie EÚ sa na nasledujúce roky poskytne rámec pre vonkajšie vzťahy EÚ vrátane SZBP. Vykonávanie uvedenej stratégie v rámci celého spektra politík Európskej úнии umožní čeliť výzvam a krízam účinnejším a súdržnejším spôsobom. V roku 2016 sa začala práca na nadväzujúcich iniciatívach s cieľom zabezpečiť, aby sa vonkajšia činnosť EÚ stala dôveryhodnejšou, pohotovejšou a súdržnejšou, a to najmä v oblasti budovania odolnosti, a v roku 2017, ako aj v ďalšom období sa bude naďalej uplatňovať integrovaný prístup k riešeniu konfliktov a kríz, bezpečnosti a obrane a bude sa pokračovať v posilňovaní prepojenia medzi vnútornými a vonkajšími politikami, pričom pozornosť sa bude venovať migrácii a boju proti terorizmu.